

ISKRA — TELEKOMUNIKACIJE,
OBRAT BLEJSKA DOBRAVA

Tehten razgovor

Obisk predsednika IS SRS Andreja Marinca in sekretarke IS za prosveto in kulturo Ele Ulrih.

V četrtek, 18. aprila, sta obiskala obrat telefonskih elementov na Blejski Dobravi predsednik IS SRS Andrej Marinc in republiška sekretarka za prosveto in kulturo Ela Ulrih. Visoka gosta in spremljevalce so po pozdravnem nagovoru v.d. gen. direktorja ZP Iskra in direktorja kranjske Elektromehanike Jožeta Hujsa popeljali predstavniki kolektiva v montažno dvorano. Tam so se gostje zanimali za natančnost dela, potek proizvodnega procesa in pomanjkanje prostora zanj. Kljub težavam s prostorom usegajo člani kolektiva evropski nivo produktivnosti ter kvalitete proizvodov.

Po ogledu proizvodnje so imeli gostje razgovor s predstavniki kolektiva. V njem so sodelovali generalni direktor ZP Jože Hujs, direktor tovarne Telekomunikacije na Laborah v Kranju Marjan Kristan, vodja obrata na Blejski Dobravi Anton Pene in drugi. Povedali so, da je večji del letošnje proizvodnje namenjen izvozu. Ta bo dosegel vrednost 3,5 milijonov dolarjev. Zaposlili bodo tudi dodatno delovno silo, da bo možno izpolniti naročila tujega kooperanta za prihodnje leto. Največjo pozornost trenutno posvečajo razširitvi obrata; zanj namreč potrebujejo investitorja. Tako bi se razširila in izboljšala tudi proizvodnja.

Predsednika Marinca je zelo zanimalo samoupravno življenje kolektiva. Menil je, da bi morale biti proizvajalke bolje zastopane predvsem tam, kjer so v večini — in to ne samo kot inštruktorice na liniji, pač pa tudi v vodilnem kadru.

Ela Ulrihova je nato vprašala, kakšna je izobrazbena struktura zaposlenih in njihova možnost za izobraževanje ob delu. Odgovorili so ji, da ima večina zaposlenih končano osemletko in uspešno opravljene teste. Po 9-mesečnem privajanju na reležih pridobijo proizvajalke PKV stopnjo. Z delavsko univerzo se ne dogovarjajo za izobraževalne tečaje, ker je zanje premalo kandidatov.

Sredstva grede po večini v stanovanjski sklad (rešeni sta dve tretjini prošnji), pa tudi izobraževalna politika glede na potrebe proizvodnje je precej široka. Vzpodbujajo tudi učenje tujih jezikov. Organizirajo dopolnilno izobraževanje ter letos pripravljajo seminar za naziv kontrolorja. Žal jih ovira neustrezni vozni

Blejska Dobrava, 18. aprila — Predsednik IS SRS Andrej Marinc in republiška sekretarka za prosveto in kulturo Ela Ulrih si z velikim zanimanjem ogledujeta montažo telefon. enot v obratu telefonskih elementov, zatem sta se s predstavniki kolektiva pogovarjala o njihovih problemih, predvsem pa o samoupravni dejavnosti.

red javnega prometa. Uspešno so uredili tudi vprašanje varstva za otroke zaposlenih.

Goste je presenetila povprečna starost članov kolektiva, saj doseže komaj 22 let. Kljub temu pa se lahko pohvalijo s svojo delovno disciplino in marljivostjo.

Članstvo organizacije ZMS je številno in za njeno dejavnost je precej zanimanja. V maju, mesecu mladosti, bodo priredili pohod na Stol, kjer bo kres, ipd. Kolektiv se tudi kulturno in športno udejstvuje. Radi imajo folklorne nastope, prireditve „Spoznavajmo svet in domovino“, itd.

Potem je Andrej Marinc odgovoril članu kolektiva na vprašanje o pričakovanih podražitvah, da je v Jugoslaviji stopnja inflacije višja od dopustne. Tudi v svetu je splošen pojav. Rast cen je pogojena tudi s povečano potrošnjo. Prizadevamo si za bolj planiran porast. Poleg tega nprestano rastejo cene surovin in svetovnih energetskih virov. Inozemskih kreditov ne bi smeli izkoriščati nenamensko. Zajeziti bi bilo treba tudi preobširne emisije denarja.

V.B.R.

Čestitamo za 1. maj

OBISK SKUPINE KOROŠKIH ŽENA

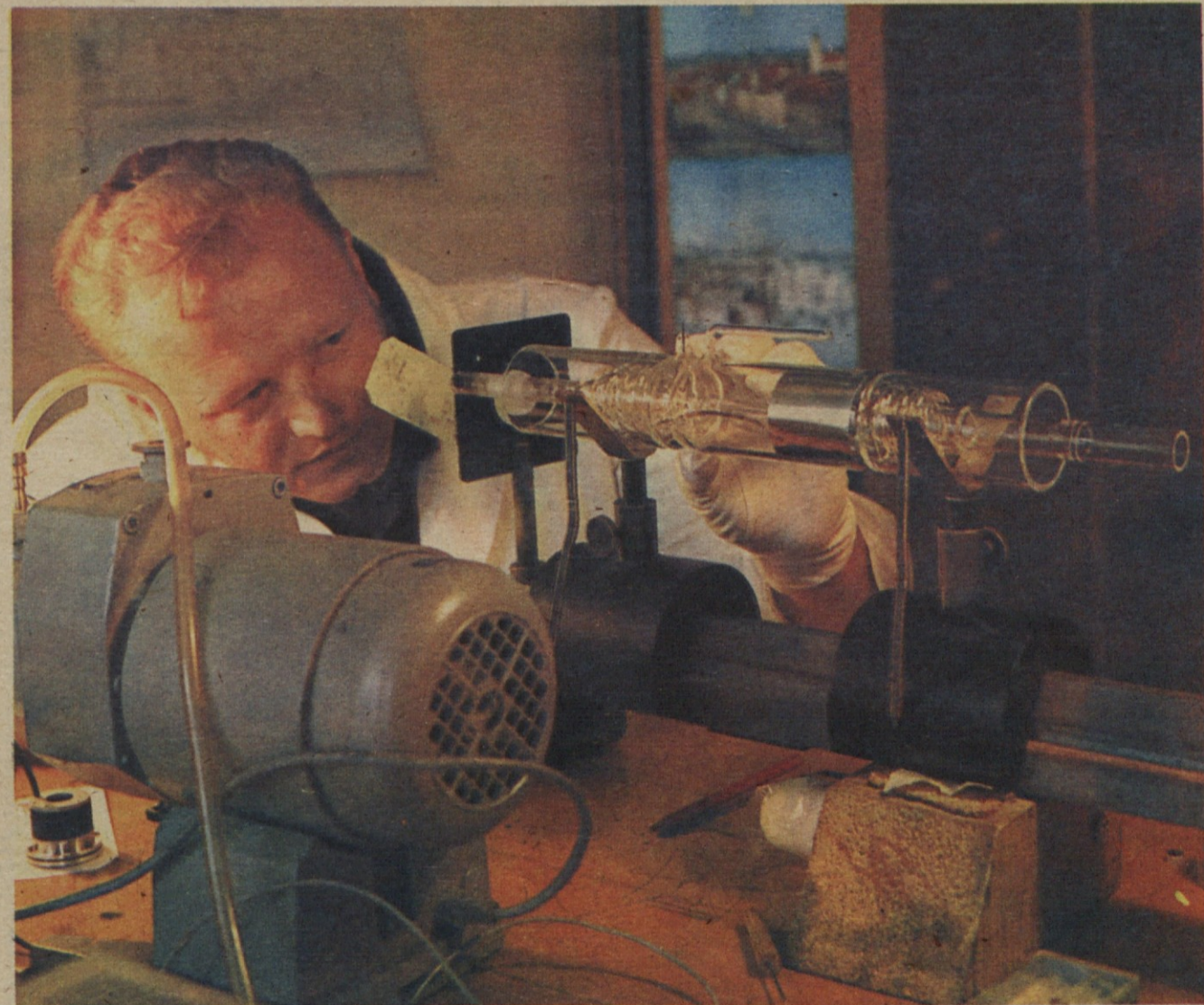
Žar narodne zavesti

V četrtek, 18. aprila so prišle na obisk v podjetje ISKRA — Elektromehanika v Kranju slovenske žene s Koroškega, ki so med drugo svetovno vojno sodelovale v narodno osvobodilnem boju proti nemškimi fašističnim zavojevalcem; torej so se borile za nacionalno osvoboditev tako Slovencev kakor tudi Avstrijcev. Srečanje s kolektivom ISKRE je bilo pravzaprav člen v verigi sodelovanja našega kolektiva s koroškimi Slovenci. Saj smo že nekajkrat pozdravili v svoji sredi naše rojake onstran Karavank, pa tudi delavci iz Iskre so že bili na Koroškem

tako v skupini kulturnih srečanj, ali takih, ki so obiskali slovenske kraje na Koroškem.

Delegacija koroških žena si je ogledala tovarno v savskem baženu ter tovarno telefonije na Laborah. Tam je pripravila ljubljanska TV z njimi intervju, nato pa je bil razgovor s predstavniki kolektiva. Predsednik skupščine Iskre, tov. Vladimir Logar — koroški bорец, je v kratkem nagovoru povedal, da smo vsi vedno spremljali boj Koroških Slovencev za njihove narodne

(Nadaljevanje na 2. strani)

V elektrooptiki Raziskovalnega inštituta Iskre razvijajo stabilizirani He-Ne laser. Tak laser je bistveni del interferometra, ki daje možnost avtomatskim obdelovalnim strojem, da merijo obdelovance med procesom obdelovanja. Na sliki: sodelavec v elektrooptiki F.O. Kramar nastavlja resonančna ogledala prototipa.

Ob delavskem prazniku

Delavci vseh kontinentov sveta praznujejo svoj praznik — praznik dela.

Toda ne povsod, v vseh deželah. Še so dežele, kjer delavcem ni omogočeno, da bi si izborili to, kar so si mnogi narodi skozi več desetletij. Vsako leto pa se te milijonske množice večajo in ta osrednji spomladanski dan oznanjajo za svojega. Skratka: znana delavska parola „Proletarci vseh dežel, združite se“ dobiva iz dneva v dan vse več pristašev. Moč ter oblast kolonializma in eksploataorstva vse bolj upada. Odpori so še močni, toda delavstvo v vse bolj prosvetljeni miselnosti išče novih poti nadaljnje razvoja na demokratičnih in socialističnih osnovah. Ta pot ni kratka ampak zahteva polno angažiranost in svoj čas.

Tudi naša pot razvoja skozi preteklost ni bila lahka. Tu ni formule, katera bi bila prilagodljiva za vse. Vsak ima svoja pota razvoja in različne pogoje za doseg ciljev. Naša pot nas je stala 1,700.000 žrtve, obnove porušene domovine ter zahtevala preobrazbo na nov samoupraven socialističen red. V 30 letih je vsaka petletka pomenila novo etapo za naš boljši jutri. Bile so napake, s tem pa tudi poduk za ravnanje v prihodnje.

Novе ustavne spremembe ustvarjajo spremembe v zvezi s samoupravno miselnostjo. Delegatski sistem bo odvzel uzurpirano oblast nekaterim poedincem in delavec — samoupravljalca bo odločujoč faktor v združenem delu. Še nas čakajo odgovorne naloge, da naš samoupravni sistem izgradimo po smernicah ZKJ in tovariša Tita.

J. Čebela

DELEGATI O 7. KONGRESU ZKS

Osnova za uresničitev ustave

Sedmega kongresa slovenskih komunistov se je udeležila tudi članica CK ZK Slovenije Aleksandra Gorup, zaposlena v ljubljanskem IEZE-ju. Na univerzi v Ljubljani je diplomirala metalurgijo, v Iskri je že od l. 1960.

Že s 15 leti so jo sprejeli v SKOJ, to je bilo leta 1944, tako, da poteka zdaj že 30 let njenega aktivnega delo-

Aleksandra Gorup

vanja v ZK. Od takrat dela na različnih dolžnostih. V Centralni komite slovenskih komunistov so jo sprejeli lani spomladi na pobudo občinske konference ZK Ljubljana-Šiška. Na vprašanje, kakšne so njene zasluge, da so jo sprejeli v to najvišje telo ZK Slovenije, mi je dala napotek, naj se o tem raje pozanimam na šišenski občinski konferenci. Teга nistem storil, saj je že številka 30 dovolj zgovorna.

Takoj na začetku najinega pogovora me je zaprosila, naj nikar ne pozabim zapisati, da ne čuti nobene tesnejše pripadnosti Iskri ali neki narodnosti. Poudarila je, da komunisti ne smejo biti navezani na eno industrijsko grupacijo ali narodnost, ker bi sicer zanikali svoje politično bistvo. Član ZK mora biti tako širok, da ne sme postavljati v ospredje niti svojega narodnostnega porekla niti pripadnosti neki industrijski skupnosti. V sedanjem obdobju združevanja morajo komunisti videti predvsem splošne družbene interese in dolgoročne cilje.

7. kongresa ZK Slovenije se je udeležila kot članica CK, hkrati pa so jo v občini izvolili tudi za delegata za kongres.

— Kakšno je vaše mnenje o kongresu in kako bo vplival na dejavnost komunistov v prihodnje?
„Ne bi začela s kongresom. Menim, da so bile tudi priprave na kongres, celotno obdobje med 6. in 7. kongresom, izredno pomembne. To je obdobje, ki ga lahko štejemo v ZK Slovenije in ZK Jugoslavije kot eno največjih ofenziv v povojnem obdobju. Ko

(Nadaljevanje na 2. strani)

Skupščina ZP bo obravnavala

Na svojem drugem zasedanju bo skupščina združenega podjetja Iskra, ki bo zasedala 16. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v dvorani delavskega upravljanja (nad menzo) Elektromehanike v Kranju, razpravljala o naslednjih točkah dnevnega reda:

1. poročilo o poslovanju ZP Iskra v preteklem poslovnem letu,
2. pregled gospodarskega načrta ZP Iskra za l. 1974,
3. poročilo o stanju v tovarni polprevodnikov v Trbovljah in sklepanje o predlaganih ukrepih za sanacijo,
4. predlog za soglasje k Statutu Šolskega centra Iskra,
5. razno.

Pojasnilo

V 15. številki Iskre smo objavili na 5. in 6. strani Samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov kovinske in elektroindustrije Slovenije, pri čemer pa se je nehote izmuznil pripis, da je to prečiščeno besedilo. Prosimo bralce, naj to upoštevajo.

Vprašanja patentov

Na povabilo Iskre je bil 16. in 17. aprila na obisku v Sloveniji direktor Zveznega zavoda za patente dr. Dragutin Boškovič s sodelavci. Pogovori s tov. Boškovičem so bili izredno pomembni in tudi nujno potrebni spričo vse večjega pomena patentov in drugih pravic tako imenovane industrijske lastnine. To so vzorci, modeli in blagovne znamke. Te pravice imajo iz dneva v dan večjo vlogo v proizvodnem, komercialnem in razvojnem procesu vsakega podjetja.

Jugoslavija je na tem področju še sorazmerno nerazvita, o čemer smo že dosti pisali tudi v našem časopisu. Priznati moramo, da je na tem področju še marsikaj nerazčiščenega, mnogo nezorane ledine. Želja Iskre je zato bila, da se z dr. Boškovičem pogovorimo o naših in njegovih problemih in da bi morda skupaj ugotovili, kaj bi se dalo storiti za hitrejšo reševanje teh pomembnih vprašanj, ki niso le ozka vprašanja industrijske lastnine, ampak vprašanja celotnega razvoja družbe ali posameznih organizacij združenega dela.

Tovariš Boškovič je bil prvi dan na obisku v Iskrinem raziskovalnem inštitutu v Ljubljani. S tamkajšnjimi predstavniki se je pogovarjal o nekaterih konkretnih problemih v zvezi z Iskrinimi patenti ter o dejavnosti Zveznega zavoda za patente. Ta zavod je namreč tisti organ, ki izdaja patente, oziroma jih odobrava, zato je za Iskro in seveda tudi druge organizacije izredno pomembno, da zavod to delo opravlja kvalitetno, kar pa doslej, žal, mnogo krat ni.

Gost iz Beograda se je drugi dan obiska v Sloveniji udeležil sestanka, ki ga je Iskra organizirala v prostorih kranjske Elektromehanike. Na to srečanje je povabila vidnejše predstavnike večjih slovenskih podjetij, Patente pisarne, Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko, Inštituta Jožef

Štefan, Slovenske gospodarske zbornice, Republiškega sekretariata za gospodarstvo in druge. Iskrini organizatorji so menili, da je problematika patentov tako aktualna, da je treba na sestanku povabiti čim širši krog strokovnjakov. Sestanek je vodil predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir Logar, ki je srečanje tudi odprl in pozdravil vse prisotne. Poudaril je pomen vprašanja pravne in politične ureditve industrijske lastnine. Pri tem je opozoril, da industrijske lastnine ne smemo opazovati izolirano, pač pa kot instrument gospodarskega razvoja. Patenti namreč posegajo na področje tehničnega napredka, blagovne znamke, modeli in vzorci pa na področje ureditve tržišča, itd.

Za tovarišem Logarjem je govoril vodja Iskrine službe za industrijsko lastnino ing. Bojan Pretnar. V kratkem uvodnem referatu je nakazal štiri osnovne probleme, o katerih naj bi bilo govora na sestanku. Treba je namreč povedati, da je problematika industrijske lastnine pri nas še tako neobdelana in obenem tako široka, da bi bilo nemogoče in nespametno prepuščati razpravo nekemu stihiskemu toku. Prav zato je ing. Pretnar v referatu opozoril na štiri pomembnejše probleme, s tem pa je sestanek dobil tudi nakakšen dnevni red. Gre za naslednje štiri teme: problem medsebojnega povezovanja, vzgoja kadrov, vprašanje informacijskega sistema in vprašanje jugoslovanske zunanje politike na področju patentov.

Vprašanje medsebojnega povezovanja je vsekakor ključno za nadaljnje reševanje vseh problemov v zvezi z industrijsko lastnino. Dejstvo je, da na področju industrijske lastnine stagniramo že vrsto let, o čemer zgovorno govorijo različni statistični podatki. Kritike na ta račun so letele sem ter tja, češ da gospodarstvo nič ne naredi

za vključitev tega pomembnega instrumenta v svoje poslovanje, kritike so letele na Zvezni zavod za patente, češ da ni kos nalogam, pa na Zvezni izvršni svet, da nima posluha za probleme patentnega zavoda itd. Poudariti pa je treba, da se je vsaka od teh institucij po svojih močeh le trudila. Iz tega lahko pridemo do preprostega sklepa, da enostavno posamezne pobude niso prišle do izraza, ker vsak zase ni dovolj močan, da bi lahko kakorkoli začel bistveneje posegati v reševanje problematike industrijske lastnine.

V zvezi z vzgojo kadrov je treba, žal, opozoriti, da že same besede industrijska lastnina mnogi ne poznajo. Tu ne gre za nek pravniški termin. Prav nasprotno. Tako ekonomisti kot tehniki ali pravniki bi morali poznati vsaj kakšen je pomen industrijske lastnine na njihovem delovnem področju, v njihovem podjetju. V Jugoslaviji kadrov, ki bi se spoznali na to področje, enostavno nimamo. Skoraj nobene razlike ni med tehniko ali inženirji - obojim se skoraj ne sanja, kaj vse pomeni terminus industrijska lastnina. Medtem pa je v ostalih evropskih državah čisto drugače. Tam imajo na tehničnih fakultetah predavanja o industrijski lastnini, ki jih poslušajo vsi študentje, ne glede na poznejšo usmeritev.

Pod tretjo točko je bilo na vrsti vprašanje informacijskega sistema. Vsi vemo, da se dandanašnji svet naravnost utaplja v novih dosežkih, tehničnih in drugih, in je zato vprašanje tega, kaj se v svetu dogaja izredno pomembno za vsako družbo. Naj opozorimo le na en podatek. Vsako leto izdajo na svetu preko 400.000 patentov. Za vsako raziskovalno delo je zato izredno pomembno, da sledimo vsem tem novim patentom, seveda v neki primerni obliki, saj bomo le tako dosegli, da bo naše raziskovalno delo resnično raziskovalno, ne pa da bomo ponovno „odkrivali Ameriko“. Če ne bomo dobro obveščeni o novih dosežkih v svetu, se nam bo lahko zgodilo, da bomo odkrili nekaj, kar prvič ni novo, drugič pa je že patentirano. Našega „izuma“ v tem primeru ne bomo smeli uporabiti. S tem se namreč lahko onemogočimo, ker ima patent določene gospodarske funkcije. Vprašanje zasledovanja domačih in tujih patentov je zato izredno pomembno, da bi to dosegli pa bi rabili dober informacijski sistem. Takšen sistem bi koristil nam vsem, zlasti pa raziskovalni dejavnosti. Dober informacijski sistem bi naši skupnosti prihranil tudi velike denarje.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Žar narodne zavesti

(Nadaljevanje s 1. strani)

in socialne pravice. Ta boj je bil in ostane naša skupna stvar in zato mi nismo in ne moremo biti ravnodušni ob krivicah, ki se gode našim rojakom. Zlasti pa nas je sedaj prizadela izjava avstrijskega zunanjega ministra češ, da

je bila spet omenjena potreba po našem večernem TV programu, ki bi zlasti otrokom dal možnost, da ohranijo svoj materin jezik in kulturo.

Popoldne so si koroške žene ogledale muzej NOB in razstavo „Slovenska žena v revoluciji“. Spremljali sta jih tudi znani koroški borki Olga

Žene s Koroškega, ki so prejšnji teden obiskale kranjsko tovarno, so bile prijetno presenečene nad organizacijo, tehnologijo in proizvodnimi obrati. Dejale so da bodo s ponosom pripovedovale o tem, kar so videle v Sloveniji.

na Koroškem med vojno ni bilo partizanskega boja in partizanov. Zanimiva je bila pripomba koroške žene: „Saj le Nemcev ni bilo! Kadar pa so prišli v naše partizanske vasi, so prišli v velikih kolonah ter pobijali domačine.“ Predstavnica koroških žena, Milena Gröblacher je dejala, da je današnji sprejem in vse naše sodelovanje velika moralna opora Koroškim Slovincem. Omenila je tudi nujno skrb za mladi slovenski naraščaj na Koroškem, ki je že od otroškega vrtca, osnovne šole in naprej le pod nemškimi vplivom. V razgovoru je tekla beseda zlasti o slednjem: kako slovenski mladini na Koroškem omogočiti učenje materinega jezika že od otroških let. Pri tem

Vipotnik ter članica našega kolektiva Tončka Jurejevčič.

Med dokumenti, ki pričajo o borbi koroških Slovencev proti fašističnim okupatorjem, je neka žena pokazala na sliko ubite matere in otroka: To je bila njena sestra, doma iz grape nad Zelezno Kaplo...

Morda bi povabili na ogled še tiste Avstrijce, ki se sprenevedajo o deležu koroških Slovencev v borbi proti fašizmu. Pa morda še tiste, ki mislijo, da se z zastraševanjem lahko uniči narodna zavest. Nikoli!

Bolj nevarna za Slovence na Koroškem pa je tiha, vsakdanja germanizacija, ki leze od Djekš do Obirja.

Rado Kokalj

Otrokom učila zastonj

Že pred časom je naše glasilo seznanjalo bralce o stalnih družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov ZP Iskra, da bi s široko zasnovano družbeno akcijo zagotovili vsem osnovnošolcem potrebne šolske potrebine brezplačno.

Ponovno smo obudili idejo, ki je bila že pred osmimi leti predmet obravnave v slovenski skupščini. Ta naša zamisel, ki je v slovenski javnosti dobila naziv Iskrina pobuda, ocenjujejo, da je naletela na plodna tla. Ugodno ocenjujemo, da smo dosegli svoj osnovni namen, to pa ni, da je to samo akcija Iskre, ampak akcija celotne naše družbene skupnosti. Kot soinciator se nam je prvi ponudil medobčinski sindikalni svet v Celju kakor tudi mnoge delovne organizacije v Sloveniji. Tudi naše sindikalne glasilo De-

lavška enotnost je v tej akciji dala svoj doprinos.

Mnoga naša podjetja so spoznala potrebo, da bi zaposlovala vsaj minimalno izobražene delavce, ki so zaradi tega lahko tudi boljši samoupravljalci, zato je ustrezen družbeni dogovor potreben. Zagotovitev dejanske brezplačnega šolanja pa tako rekoč lahko prisili k takemu ravnanju tudi vse tiste, ki še mislijo drugače.

Z osvojitvijo tega predloga bomo dosegli več namenov. Med drugimi tudi tega, da zmanjšamo diferenciacijo, ki se danes poraja že pri malčkih in osnovnošolskih klopeh. Naša osnovna skrb mora biti namenjena delavcem in njihovim naslednikom, saj to je največja armada, katera si ne sme dovoliti razlikovanja napram drugim med seboj.

Jože Čebela

Posnetek z razgovorov o patentih v Kranju.

DOPIŠUJTE

OSNOVA ZA URESNIČITEV USTAVE

(Nadaljevanje s 1. strani)

se je ZK srečevala z različnimi odkloni, ko so hoteli nosilci teh odklonov postaviti ZK v nek podrejen in ne-bistven položaj, se je še bolj okreplila. Med bojem za sprejem nove ustave, oblikovanje delegatskega sistema, za samoupravljanje in za večje odločanje neposrednih samoupravljalcev je postala ZK še močnejša, hkrati pa je iz svojih vrst odstranila nasprotnike. Mislim, da je to ravno najpomembnejše med dvema kongresoma, nadvse pa je pomembno tudi to, da se je ZK dejansko spet organizirala v tisti osnovni bazi, to je v TOZD, krajevnih skupnostih, interesnih skupnostih in drugod. ZK je prav zato dosegla tako velik uspeh med obema kongresoma in ta njena enotnost se je pokazala in potrdila na 7. kongresu.

Tovarišica Gorup je nadalje poudarila, da je kongres pokazal rezultate minulega dela, hkrati pa načrtal smeri za delo v prihodnje. Za komuniste v proizvodnji so najpomembnejše, razen referata predsednika CK ZK Slovenije Franceta Popita in statuta,

akcijske resolucije, ki nalagajo komunistom konkretne naloge in začrtujejo nadaljnji razvoj ZK.

„Če se bomo ravnali po teh resolucijah in drugih kongresnih dokumentih, ne bomo mogli zgrešiti,“ je poudarila Aleksandra Gorup, „saj imamo zdaj zelo močno osnovo za uresničitev ustave.“

Aleksandra Gorup je na kongresu sodelovala v komisiji za statut in razvoj ZK Slovenije. V tej komisiji so močno poudarili delo v aktivnih neposrednih proizvajalcev v občinah in v aktivnih mladih komunistov. Aktivni neposrednih proizvajalcev so dobili zdaj izredno pomembno vlogo, glede mladih komunistov pa so v razpravi poudarili, da mladi pričakujejo pomoč starejših komunistov, vendar nekega vodenja, pač pa nasvet za nadaljnje delo. Mladi komunisti ne želijo skrbništva, ampak intenzivno in konkretno pomoč.

Komisija za statut in razvoj je na svojih zasedanjih podčrtala tudi politiko ZK na osnovi demokratičnega centralizma. Poudarila je, da se morajo komunisti dosledno in prizadevno zavzemati za uresničitev zastavljenih ciljev, ker bodo sicer na 8. kongresu spet beležili takšne ali drugačne odklone.

Lado Drobez

Proizvodnja ZP v marcu 1974

IZPOLNITEV V 000

1	2	3	4	5	6	7	8	Odnos mes. r. do mes. pl.	
								Odnos R I-III do let. pl.	Odnos R I-III do pl. I-III
Eléktromehanika	194.776	234.306	84.501	103,4	22,2	101,6	120,3		
IEZE	93.282	134.980	44.214	83,8	21,4	86,5	144,7		
EMO	97.561	101.268	36.021	95,1	22,2	92,3	103,8		
Sprejemniki	22.343	30.960	11.330	80,1	20,7	88,5	138,6		
Aparati	47.197	60.099	20.756	90,2	23,0	90,8	127,3		
Avtoelektrika	51.687	61.001	24.025	92,8	20,2	88,6	118,0		
Elektromotorji	31.496	40.608	13.619	83,6	22,7	86,7	128,9		
Naprave	11.804	11.598	5.333	78,5	20,3	88,3	98,3		
Elektronika	5.345	6.165	3.635	66,4	10,6	58,5	115,3		
Kondenzatorji	20.325	30.985	10.620	110,4	27,5	109,4	152,5		
Instrumenti	11.266	18.966	6.608	99,1	23,2	104,4	168,3		
Polprevodniki	13.275	14.595	4.730	61,5	12,4	74,3	109,9		
Usmerniki	14.700	16.554	8.269	121,1	21,1	80,9	112,6		
Gospodinj. aparati	34.161	36.177	11.451	90,4	25,2	97,4	105,9		
Industrij. oprema	3.085	4.488	1.540	104,0	25,3	101,1	145,5		
Antene	2.262	2.589	955	72,7	17,4	75,2	114,5		
Baterije Zmaj	17.933	21.640	6.544	103,8	29,0	104,9	120,7		
Orodjarna	2.418	3.012	1.184	70,3	16,8	60,8	124,6		
Tovarne skupaj	674.916	829.991	295.335	92,8	21,8	92,8	123,0		
IRI	18.377	17.634	6.764	74,8	17,7	97,7	96,0		
Comerce-proizv. d.	17.525	23.839	7.876	92,7	21,3	103,2	136,0		
- inženiring	71.447	80.113	32.747	112,5	21,1	94,9	112,1		
CAOP	945	947	175	45,3	20,4	82,3	100,2		
ZP ISKRA	783.210	952.524	342.897	93,9	21,6	93,3	121,6		

Op.: Indeks za ZP v koloni 11 se je v odnosu na februarskega znižal zaradi spremembe stalnih cen v Elektromehaniki.

Ugodni poslovni rezultati

Najprej nekaj osnovnih podatkov o poslovanju ZP Iskra v l. 1973, ki pa jih bomo v nadaljevanju poskušali nekoliko obrazložiti:

OSEBNI DOHODKI

Povprečni mesečni neto OD na zaposlenega so se v naših organizacijah

	Odnos do plana 1973 %	Odnos do realizacije 1972 %
Vrednost proizvodnje	93,4	121,5
Število delavcev	98,3	105,7
Rast produktivnosti	95,3	114,0
OD na delavca	101,5	117,5
Skupne zaloge	117,0	128,5
Uvoz	93,8	134,6
Izvoz	88,8	138,2
Celotni dohodek	109,9	130,8
Dohodek	98,2	130,7
Dobiček	74,1	111,3

PROIZVODNJA

Vrednost proizvodnje znaša 3.151.397.000.- din; v enem letu se je torej povečala za 21,5 %, kar je nad slovenskim (6 %) povprečjem in nad jugoslovanskim poprečjem (5,5 %). Naše organizacije so izpolnile svoje letne proizvodne načrte takole: Elektromehanika - 105,1 %, IEZE - 88,7 %, EMO - 78,2 %, Sprejemniki - 92,7 %, Aparati - 95,7 %, Avtoelektrika - 92,4 %, Elektromotorji - 84,4 %, Naprave - 102,0 %, Elektronika - 84,0 %, Kondenzatorji - 111,0 %, Instrumenti - 112,3 %, Polprevodniki - 45,8 %, Usmerniki - 100,0 %, Gospodinjski aparati - 101,6 %, TIO - 91,3 %, Antene - 85,4 %, ZMAJ - 94,6 %, Orodjarna - 90,8 %, IRI (ZZA) - 124,5 %, Iskra COMMERCE, Proizvodna dejavnost - 116,6 %, Iskra COMMERCE, inženiring - 99,4 %, CAOP - 96,0 %. V tem pregledu nista vključeni naši proizvodni organizaciji v inozemstvu PERLES, Švica in IRET, Italija.

Produktivnost, izračunana na enega delavca, se je lani v Iskri povečala za 14 %, medtem ko se je v SRS dvignila 3 % in SFRJ za 2,5 %.

RAZISKAVE IN RAZVOJ

Za to dejavnost so porabile vse delovne organizacije v ZP naslednja sredstva: plan 1973: 82.500.000, realizacija: 92.350.000 din. Če te podatke pretvorimo v ustrezni kazalnik, ugotovimo, da smo l. 1973 dali za raziskovalno-razvojne namene za 20,5 % več sredstev kot l. 1972.

KADRI

Tretje leto mineva, kar v ZP zaposlovanje nima več karakterja ekstenzivnosti. Povprečno število zaposlenih je znašalo 23.226 (5,7 % več kot l. 1972), in bi bilo lahko tudi nižje glede na samo rast proizvodnje.

Struktura kadrov v ZP po stanju 31. decembra nam kaže naslednjo sliko: VS-VŠ 1.307 delavcev, Sr. str. 2.638 del., NS 962 del., PU 24 del., VK-KV 5.374 del., PK 12.731 del. NK 1.001 delavci.

Pomanjkanje strokovnih delavcev nam je narekovalo posebno štipendijsko politiko, ki se odraža v podeljevanju štipendij. Tako je imela Iskra konec 1973 leta 1668 štipendistov, od tega na visokih in višjih šolah 648, na srednjih šolah 508 in na poklicnih šolah 512 štipendistov. Poleg tega se kot izredni slušatelji na raznih šolah izobražuje še prek 1000 redno zaposlenih delavcev.

Popravek

Bralcem se opravičujemo zaradi neljube napake, ki je nastala pri objavljanju imen in priimkov delegatov za 7. kongres ZK Slovenije. Opravičujemo se seveda tudi delegatom, saj smo njihova imena dobili pravilna na CK ZK Slovenije, zagodel pa nam jo je tiskarski škrat.

Imena delegatov, zaposlenih v Iskri, ki so sodelovali na VII. kongresu ZKS, objavljamo ponovno. To so: Ivan Baznik, Franc Kejžar, Terezija Lenarčič, Ivan Makuc, Zvonko Napret, Janez Prebil, Anton Štefe, Alojz Vidmar, Vera Vodeb, Aleksandra Gorup, Franček Mirtič, Franc Košir, Jože Eržen in Andrej Pardubsky.

gibali takole: Elektromehanika - 2.094, IEZE 1.794, EMO - 1.940, Sprejemniki - 1.628, Aparati - 2.113, Avtoelektrika - 1.946, Elektromotorji - 1.835, Naprave - 2.102, Elektronika - 1.857, Kondenzatorji - 1.930, Instrumenti - 2.112, Polprevodniki - 1.785, Usmerniki - 2.108, Gospodinjski aparati - 1.896, TIO - 2.202, Antene - 1.669, ZMAJ - 2.042, Orodjarna - 2.805, IRI (ZZA) - 2.593, Iskra COMMERCE - 2.668, CAOP - 3.393, Glasilo Iskra - 3.782 in Strokovne službe 3.638; ZP - 2.065 din.

Ob lanskoletnem gibanju OD ne moremo mimo dejstva, da so naraščali počasneje (17,5 %) kot pa so naraščali življenjski stroški (19,7 %), iz česar sledi, da so bili realni OD nižji kot pred enim letom.

OBRATNA SREDSTVA

V obravnavanem letu smo povečali vire za obratna sredstva za 30,2 %, skupne zaloge pa za 28,5 %. Med viri odpade večji delež na dolgoročne kredite, ki smo jih dobili po konverziji v I. polletju 1973. Obveznosti do dobaviteljev izven Iskre so znašale v letnem povprečju 335.665.000 din in so za 1,6 % nižje od l. 1972; terjatve do kupcev tudi izven Iskre pa so še vedno najboljše postavka med obratnimi sredstvi, saj znašajo v povprečju 627.591.000 din (6,7 % več kot l. 1972).

OSNOVNA SREDSTVA

V l. 1973 se je vrednost osnovnih sredstev v Iskri povečala kar za 321.722.000 din oz. za 29 %. Pri tem odpade kar 55 % tega povečanja na Elektromehaniko.

NABAVA NA DOMAČEM TRGU

Poseben problem na tem področju predstavlja stalno naraščanje cen reprodukcijskega materiala, ki so se v povprečju povečale v svetu preko 40 %, kar v tem stoletju nima primere. V poprečju pa so se cene povečale (od januarja do decembra 1973) v panogah, kjer se preskrbuje Iskra: v črni metalurgiji za 17 %, v barvni za 19 %, v kovinski za 10 %, kemični za 11 %. Naša panoga pa je svoje cene povečala le za 9 %. Ta razlika je povzročila Iskri veliko škodo, saj ji je odtrgala znaten del predvidenega dohodka!

UVOZ

Uvoz reprovromateriala je l. 1973 dosegel vrednost 38.271.000 dol., (34,6 % več kot l. 1972). Če pa vzamemo v račun visoke podražitve, sledi ugotovitev, da pa smo dejansko uvozili manj materiala, kot ga kažejo številke v dolarjih.

Letošnja zunanjetrgovinska bilanca Iskre je uravnotežena, vendar pa je regionalna struktura našega uvoza skrajno negativna, saj uvažamo preveč iz konvertibilnega valutnega področja in veliko premalo od drugod!

PRODAJA NA NOTRANJEM TRGU

Od celotne prodaje 3.439.700.000 din je bilo plasirano blago na notranjem trgu 81,7 %. Značilnost v lanski prodaji je bila stagnacija v I. polletju, kar posebej velja za izdelke široke potrošnje. Posamezne republike so bile v prodaji udeležene takole: Slovenija 46 %, Hrvatska 16 %, Srbija 24 %, BiH 10 %, Makedonija 3 % ČG 1 %

IZVOZ

Izvoz je lani dosegel vrednost 38 milijonov dolarjev, kar je za 38,2 % več kot l. 1972, vendar pa 11,2 % manj, kot je predvideval plan. Med izvozniki slovenske industrije in rudarstva smo po vrednosti izvoza trdno prvi, daleč za nami so še ostali Gore-nje 26,1 M dol., Slovenske železarne 23,5 M dol., IMV 21,7 M dol. itd. Pri izvozu so nekatere delovne organizacije Iskre dosegle izreden uspeh in jim gre zasluga, da se je Iskra tako zelo uveljavila, to so: Elektromehanika,

V tovarni na Laborah je bila 12. 4. t. l. seja medrepubliškega komiteja za področje financ (prva v kaki delovni organizaciji) pod predsedtvom članice zveznega izvršnega sveta Mirjane Krstinić.

IEZE in Elektromotorji, ki skupaj predstavljajo 64 % vsega izvoza ZP.

INVESTICIJE

V vsej preteklosti Iskre so prav v l. 1973 investicije dosegle svojo najvišjo točko, saj realizacija znaša kar 329.000.000 din!

CELOTNI DOHODEK

Za posebnost tega leta lahko ozna-

čimo izredno povečanje zakonskih in pogodbenih obveznosti in če to upoštevamo, je bil lani v Iskri ustvarjen še komaj zadovoljiv finančni rezultat! V primerjavi z rezultati l. 1972 je bil lani celotni dohodek ZP večji za dobrih 30 %, isto dohodek, le dobiček je bil zaradi znanih povečanih stroškov večji le za 11 %. Izgubo izkazuje ena sama delovna organizacija - Polprevodniki - v višini 930.000 din.

Priredil J. S.

IZ GOSPODARKEGA NAČRTA ZP ISKRA 1974

Naši letošnji načrti

PROIZVODNJA

Letošnji gospodarski načrt ZP Iskra predvideva proizvodnjo v vrednosti 4.406.245 dinarjev, oz. povečanje za 31,6 %. To je spriču razmer v našem in tujem gospodarstvu vsekakor zelo zahtevna naloga, ki pa jo je treba osvojiti in si prizadevati za njeno uresničitev.

Ovira za uresničitev tolikšnega proizvodnega načrta ne bodo toliko razpoložljive proizvodne zmogljivosti, niti razmere na trgu, ali morda vprašanje obratnih sredstev, kot bo to vprašanje preskrbe z materialom, še zlasti z uvoženim. Nedvomno bo prihajalo do zastojev v proizvodnji zaradi zamud pri dobavnih rokih, ali celo zaradi pomanjkanja določenih materialov, kar se bo odražalo v neizpolnjevanju načrta.

V takih pogojih bo izpolnjevanje načrta terjalo še tem večje napore, vendar je umestno in prav, da tolikšen obseg proizvodnje načrtujemo in ga prizadevno tudi skušamo čimbolje izpolniti, kljub tem nenaklonjenim okoliščinam.

Povečanje proizvodnje, gledano po naših TOZD, je naslednje: Elektromehanika (kot celota 35,6 %): ERO 23,6; Števci 5,4; Stikala 27,3; TEA 99,6; ATC 55,7; Mehanizmi 74,4; Vega 18; Storitve 33,1 % lanskih; - IEZE (kot celota 50,1 %): Magneti 1,3; Keramični kondenzatorji 18,5; Feriti 19,7; Žarnice 10,7; Upori 62,5; Avtomatika 58,1; Elektroliti 204,5; - EMO (kot celota 28,4 %): Frite znižano za 19,3; Posoda 2,7; Radiatorji 78,8; Kotli 68,8; Odpreski 7,7; Kopalne kadi 908,8; TOBI 55,5; Orodjarna 58,6; - Avtoelektrika (kot celota 37,5 %): TOZD VZ 5,8; TOZD G 195,3; TOZD MZ 51,1; TOZD Trenta 17,3; - Aparati 31,2; - Sprejemniki 46,9; - Elektromotorji (kot celota

20,6 %): Proizvodni oddelki 19,6; Montažni oddelki 23,1; - Naprave 6,3; - Elektronika 79,8; - Kondenzatorji 21,2; - Instrumenti 13,7; - Polprevodniki 89,0; - Usmerniki (kot celota 26,8); Napajalne naprave 24,6; ELA 29,0; - Gospodinjski aparati 17,2; - Industrijska oprema 13,5; - Antene 38,6; - Baterije Zmaj 3,6; - Orodjarna 35,0; - IRI (znižano na 97,4 % kot celota): Inštitut za tehnične raziskave znižano na 92,1; B II -; - Iskra Commerce (kot celota 14,5 %): Domači trg 18,8; Branžna prodaja 10,5; Telekomunikacije 40,5; CAOP 14,4; - ZP skupaj 31,6 %.

nekaterih naših organizacijah naraščanje ni najbolj vsklajeno z njihovo proizvodnjo, akumulacijo, ali celo ne s kadrovsko strukturo. Na splošno ne smemo prezreti, da so osebni dohodki v elektroindustriji blizu dna lestvice, čeprav je na drugi strani prav v tej panogi slovenske industrije rast proizvodnje hitrejša.

Takšno stanje na področju osebnih dohodkov pa ima nedvomno velik vpliv na fluktuacijo delovne sile, ki je ponekod precejšnja in jo skušamo zavreti.

OBRATNA SREDSTVA

Načrtovano povečanje obratnih sredstev glede na predvideni porast obsega proizvodnje je gotovo prenizko. Organizacije ZP načrtujejo povečanje finančnih virov za okrog 24 %, medtem ko povečanje proizvodnje, ki naj bi se financirala iz tega, predvidevajo skoraj za 32 %. Ne gre zanemariti tudi dejstva da bo letošnja proizvodnja tudi dražja od lanske, glede na podražitve materiala in povečanja stroškov poslovanja.

Med viri za obratna sredstva izstopa zelo nizek lastni vložek iz poslovnega sklada. Le-ta naj bi se povečal komaj za 10 %, kar je sicer rezultat šibkejšega finančnega rezultata v l. 1973, pomeni pa le zavrtlo finančno osamosvojitve, ki se je sicer nekaj zadnjih let lepo razvijala.

Dolgoročni krediti bodo naraščali nekoliko hitreje od kratkoročnih, vendar pa to ne bo privedlo do bistvenih sprememb v strukturi.

Po načrtu naj bi zaloge naraščale za polovico počasneje od proizvodnje, pri čemer se zdi povečanje zalog reprodukcijskega materiala - 20 % - prenizko. Zaloge gotovih izdelkov pa naj bi po načrtu narasle le za 8 %, kar izraža opravičeno težnjo po normalizaciji zalog lastnih izdelkov.

Na področju obveznosti in terjatev je predvidena zložna sanacija. Obveznosti do dobaviteljev naj bi se povečale za 19 %, kar je malo, saj bi jih kazalo dvigniti vsaj do višine terjatev do kupcev, ki se bodo predvidoma povečale za 45 %.

OSNOVNA SREDSTVA

Osnovna sredstva (po nabavni vrednosti) se bodo letos povečala za 25 %, kar je doslej največ v zgodovini podjetja, predstavlja pa tudi po strukturi izboljšanje in sicer na račun delovnih priprav.

(dalje na 5.strani)

V sejni sobi Elektromehanike je bila 15. aprila 2. seja predsedstva skupščine ZP.

OSEBNI DOHODKI

V merilu celotnega podjetja je letos pričakovati za 17,8 % povečanje povprečnih osebnih dohodkov, kar je sicer slišati precej, vendar pa je ob upoštevanju okoliščin v sferi osebnih dohodkov načrtovana rast povprečnih OD v Iskri zmerna. Stopnja rasti v Iskri je kljub temu celo nižja od splošne republiške, ki bo letos okrog 19 %. Pri tem pa bo rast naše proizvodnje štirikrat večja od splošne v republiki.

Pri takšni rasti povprečnih OD gre le za nominalno rast, saj bo realna samo okrog 3 % za celotno ZP. Seveda v

Raziskave — temelj napredka

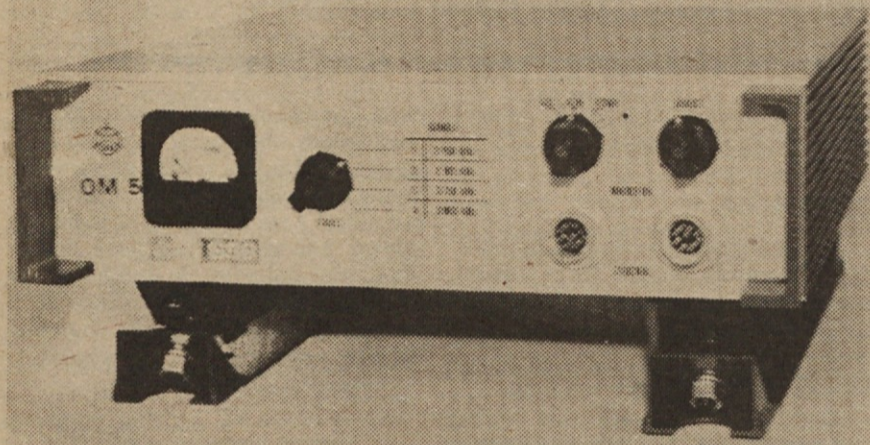
Raziskovalni inštitut, prej ZZA, je l. 1973 stalno opravljala raziskave in razvoj za naslednje organizacije ZP: Elektromehanika (električna ročna orodja), Aparati, Avtoelektrika, Naprave, Elektronika, Usmerniki in Industrijska oprema. Z nekaterimi drugimi je imel občasne pogodbe za določene naloge. Dalje je opravljala splošno tehnično dejavnost za celotno ZP. IRI je interno organiziran po sektorjih in oddelkih, izmed katerih vsak predstavlja določeno panogo. V naslednjem bomo zgoščeno podali dejavnost teh enot v preteklem letu.

Sektor za brezžične zveze

Sektor je stalno delal za tovarni Naprave in Elektronika, občasno pa za Elektromehaniko in Usmernike. Proste kapacitete je usmeril pretežno v razvoj, iz katerih bo tudi sledila proizvodnja v Iskri.

daljnovođ, naprave za prenašanje izbiralnih impulzov in napravo za hitro distančno zaščito. Začel je raziskovati probleme prenosa informacij po 380 kV daljnovođih.

Oddelek za relejsko tehniko je poleg izdelave specialnih posrednikov

Profesionalna kratkovalovna mornariška SSB sprejemno-oddajna naprava.

V oddelku za elektronske merilne instrumente je bil razvoj osredotočen na program „Kosmeier“ in na avtoelektrične merilne instrumente, vse za tovarno Elektronika.

Laboratorij za antene je razvijal antene za področji 160 in 400 MHz ter specialne antene za avioniko. Ker v ZPI ni proizvajalca profesionalnih anten, jih je izdeloval laboratorij sam s pomočjo kooperantov. V programu so bile tudi kretnice in filtri za VHF/UHF.

Oddelek za maloserijske izdelke je sodeloval s tovarnami Naprave in Elementi ter z IC na razvoju in proizvodnji telefonskih linijskih priključnih in zaščitnih elementov. Na novo je razvil kabelsko linijsko opremo po zahtevah ZJPTT.

Oddelek za kratkovalovne zveze dela za Elektroniko Horjul na programu SSB zvez. Razvil je mornariško postajo OM 5 in model večkanalne postaje RT 20. SBK je delno financiral raziskave močnostnih linearnih ojačevalnikov.

Oddelek je tudi dokončal serijo malih postaj RT1T4 in napajalnikov ND 08 po naročilu IC.

V oddelku za ultra kratkovalovne zveze je bil dosežen atest ZJPTT za enokanalno postajo za usmerjene zveze UKM-8-2d. Oddelek je delal še na postajah za 470 MHz in na dopolnitvah prejšnjih razvojov, vse za tovarno Naprave.

Oddelek za usmerjene zveze je izdelal projekt sistema RRS 3 ter ga predal uporabnikom. Končan je razvoj osnovne variante (400 MHz) malokanalnega sistema RRS 2 in po dogovoru s tovarno Naprave in IC je izdelana preskusna serija teh naprav. Oddelek nadaljuje s preskusno serijo letalske radijske postaje, ki jo bosta proizvajala TEN in TUN.

Oddelek za digitalne zveze je razvil frekvenčne sintezatorje za napravo RT20 in za izvedenke postaje UKM8 ter začel raziskave digitalnih komunikacij za Elektromehaniko.

Sektor za žične zveze

Oddelek za telegrafijo je za tovarno Naprave delal na simultani in progovni telegrafiji. Prireditev obstoječe faksimile naprave za evropsko tržišče še ni gotova. Za merilnik telegrafskega popačenja je sklenjena pogodba za proizvodnjo. Oddelek je veliko sodeloval s proizvodnjo in prodajo pri akvizicijskih akcijah za telegrafijo in faksimile.

V oddelku za telefonijo je bil ključni razvoj delov za sistem SOVA za Naprave. Oddelek je pomagal pri razvoju radiorelejskih sistemov RRS2 in RRS3. Sodeloval je s tovarno pri uvajanju proizvodnje sistema SOVA.

Oddelek za elektronske telekomunikacije je razvijal asortiment dodatkov k osnovni aparaturi, kot n.pr. spojne naprave za priključitev na

n.pr. maso za cementiranje žičnih uporov, puferske raztopine, spajkalne vode, zalivke ipd. Kot glavno storitveno dejavnost je izvajal galvanizacijo z zlahnimi kovinami.

Oddelek za aplikacijo plastičnih mas stalno preskuša nove umetne snovi in s temi izkušnjami opravlja razvoj in storitve za druge oddelke IRI in za tovarne ZPI. Tudi v pretečenem letu je oddelek za te naročnike rešil niz problemov površinske zaščite, inkapsulacije, izoliranja, impregniranja in izdelkov iz umetnih snovi.

Oddelek za elektromehanske sestavne dele in tračna jedra je razvil nekaj tipov vrtljivih in premočrtnih žičnih potenciometrov. Pri maloserijski proizvodnji navitih transformatorskih jeder toroidne ali C oblike je oddelek zboljšal tehnološke postopke in opremo.

Sektor za električne aparate

Sektor za električne aparate je bil sestavljen v začetku 1973 iz tistih oddelkov, ki so opravljali dela za tovarno Aparati.

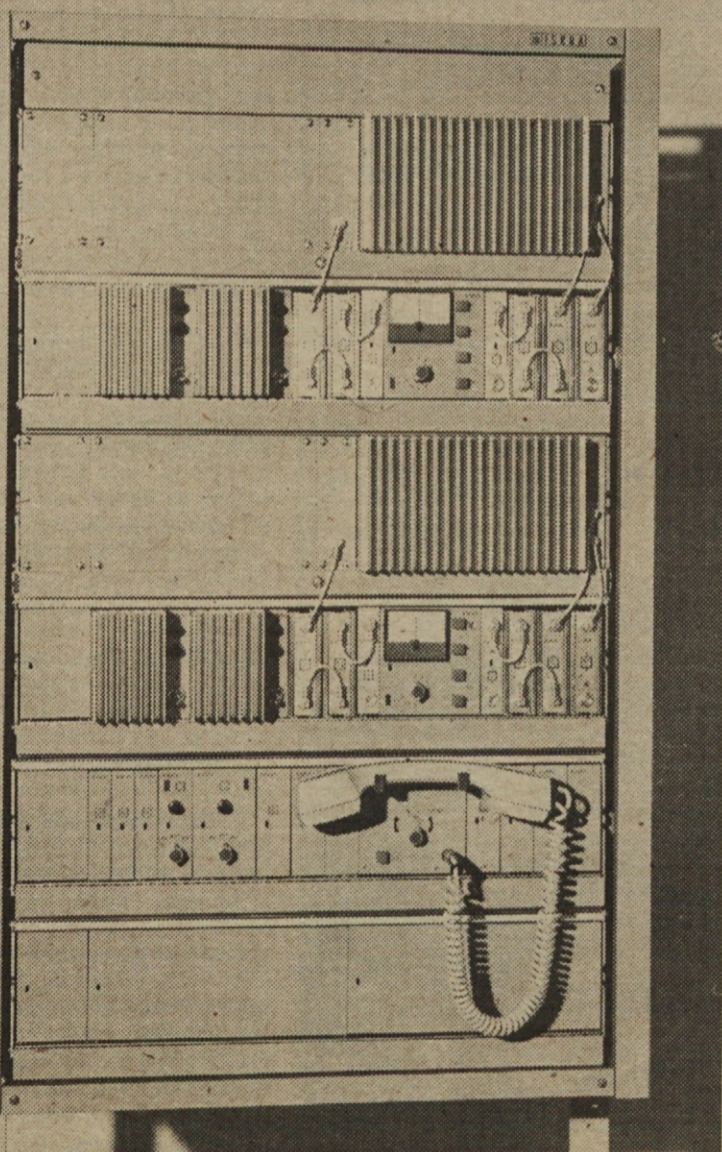
Oddelek za elektromehanske releje in zaščito je dokončal pomožni rele z visoko kontaktno zmogljivostjo in konstrukcijo releja za tiskana vezja. Ostale naloge so bile oddane tovarni v tistih fazah, do katerih so bile izvršene. Veliko dela je bilo pri izdelavi variant in sprememb na obstoječem tovarniškem programu.

Oddelek za električna krmilja in regulacije je izdelal proizvodno dokumentacijo za krmilja raznih obdelovalnih strojev, nekaj v svoji tehnologiji, nekaj pa v tehnologiji Simatic. S sodelovanjem FE je razvil regulator za motorje do 25 kW. Dokončana sta bila krmilna omara in totalizator za kegljišča - Vollmer.

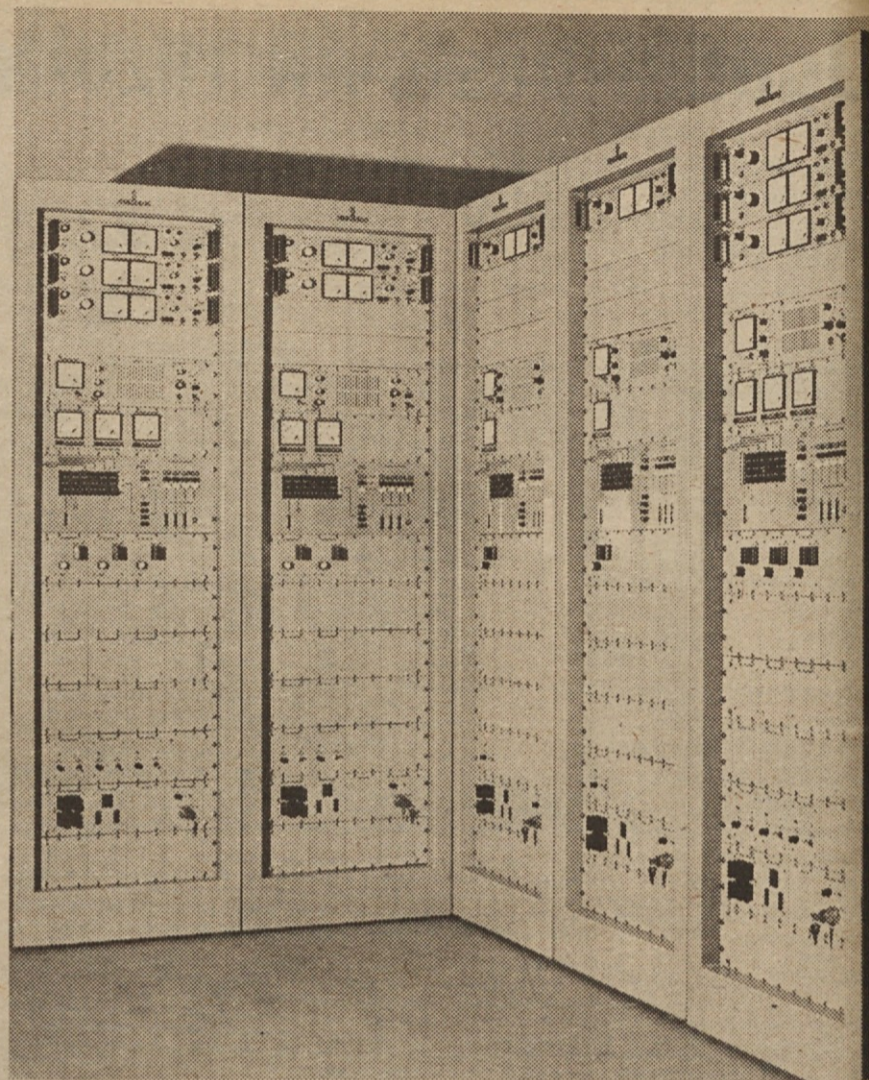
Oddelek za varjenje je opravil večino nalog, ki so bile v planu za tovarno Aparati-SVN: prenosni polavtomat, EPP avtomat, plazemsko varjenje, razni gorilniki, obračalne naprave ipd. Po dogovoru s tovarno je oddelek izdeloval tudi unikate specialnih avtomatov za varjenje.

Sektor za avtomatizacijo

Organiziran je bil v začetku leta 1973 iz tistih oddelkov bivših sektorjev za avtomatizacijo v energetiki in avtomatizacijo v industriji, ki niso delali za tovarno Aparati, ampak so se financirali z lastnim razvojem in proizvodnjo. Priključila sta se jim še oddelek za inženiring in oddelek za fluidno avtomatiko bivšega tehnološko projektivnega sektorja.

Naprava za usmerjene zveze (400 MHz) za prenos 24,60 telefonskih kanalov - RRS 2 - FM 400.

Naprava za razdeljevanje, meritve in kontrolo modulacij za radiodifuzne oddajnike. Razvita in izdelana je bila za firmo Siemens.

V oddelku za inženiring in specialno opremo je bila glavna naloga linija za montiranje in preskušanje radiatorjev. V vibracijski tehniki je bil razvit težji tip cevne dozatorja. Poleg dobav indikatorjev nivoja po naročilih je bil razvit eksplozijsko varni indikator nivoja.

Oddelek za fluidno avtomatiko je za tovarno TIO, za katero izključno dela, izvedel dopolnitve in rekonstrukcije na osnovnem programu cilindričnih grup, na mikrorazvodnikih in ventilih. Izvršen je bil razvoj za hidravlično-pnevmatsko opremo različnih kupcev s področja transporta in obdelovalnih strojev.

V oddelku za telemehaniko je skupina za razvoj dokončala napravo za vršno obtežbo in sodelovala s proizvodno skupino, ki je spustila v obratovanje nekaj zvez s telemehanskimi aparaturnami. Proizvodnja je izdelala tudi nekaj manjših serij relejskih kombinacij po dogovoru z IC in tovarno Aparati.

Oddelek za procesne sisteme je nadaljeval z izgradnjo sistema za naftno polje Žutica. Intenzivno je delal na sistemu za povezavo telemehanike TME in računalnika CDC 1700 za DEM.

Oddelek za informatiko je dokončal za tovarno Naprave filterska polja za aparaturo MM RRU 800-2000 ter delal na novih frekvenčno in časovno multipleksiranih telemehanskih sistemih.

Oddelek za avtomatizacijo elektrarn je opremil nekaj objektov z napravami za pozicioniranje zapornic in z avtomati za zagon in ustavitve generatorjev. S pomočjo SBK razvija še ostale naprave načrtanega programa.

Oddelek za industrijsko tehtanje je s pomočjo SBK razvijal dozirno tračno tehtnico z integriranimi vezji ter izdelal nekaj proizvodov s tega področja.

Samostojni oddelki

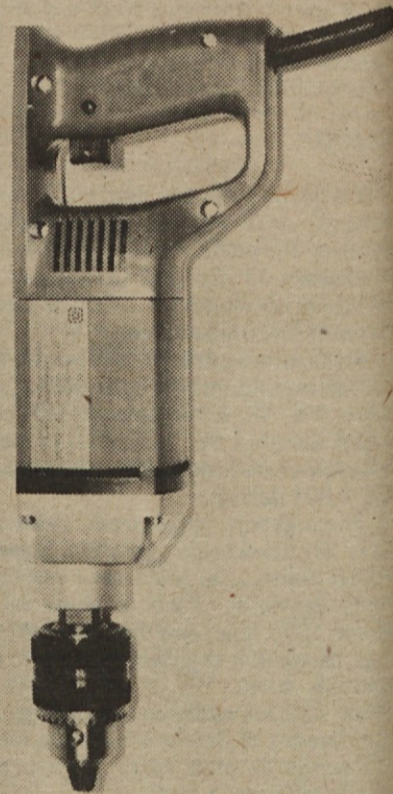
V oddelku za elektroakustiko je bil končan razvoj mešalnih miz, kontrolnih aparatov za radiodifuzne oddajnike in mešalnih naprav AIM ter od vsega tega dobavljeno po nekaj kosov naročnikom.

Oddelek za avtoelektriko je delal izključno za tovarno Avtoelektrika. Izdelal je variante alternatorjev in zaganjalnikov za različne moči in različna vozila, delal na elektronskem regulatorju, konstruiral variante avtoelektričnih delov za razne kupce in obdeloval razne študije kritičnih sestavov. S financiranjem SBK je izdelal študije prostorskih vibracij in drugih faktorjev kvalitete in zanesljivosti avtoelektričnih izdelkov.

Oddelek za usmerniške naprave je delal izključno za tovarno Usmerniki. Glavni program so bile tiristorne usmerniške naprave za različne napeitosti in tokove, največ za telefonijo. Zraven je izdelal razne regulacijske, krmilne in upravljalne podsisteme, polnilnike ipd. Končan je bil razvoj

visoko profesionalnega letalskega pretnornika. Oddelek je poleg tega opravljal projektivno in ponudbeno dejavnost za tovarno in IC.

Oddelek za električna ročna orodja je delal izključno za tovarno Elektromehanika. V razvoju so bile različne izvedbe vrtljivih strojev, med njimi tudi bastlerski, z elektronsko regulacijo vrtljajev, ročne škarje, krožne žage, skobelnik, brusilniki, nov UNI-motor in razne adaptacije ter variante obstoječih strojev. V teku je bilo vsklajevanje programov s PERLES in SKIL. Zaradi rastoče kompleksnosti področja je oddelek v močni ekspanziji.

Vrtljni stroj VS 113 4 A.

Oddelek za elektrooptiko je za glavno nalogo - laserski instrument - izdelal poskusno serijo. Pri nalogi Telikon za tovarno Elektromehanika so tehnične težave in zato zakasnitev glede na plan. SBK je sofinanciral raziskovalne naloge: dvofrekvenčni interferometer, optični pomnilnik, električna defleksija, tanke plasti. Razvita sta bila dva nova He-Ne laserja, PL10 in PL7.

Oddelek za študij dela je naredil za dejavnost I ZPI nekaj razvojnih nalog s področja merjenja dela po planu za leto 1973 in dokončal nekaj zaostalih iz leta 1972. Uvajanje merjenja dela v tovarnah TGA, Aparati in Elektromehanika je v začetnih fazah. Oddelek je delal tudi na uvajanju WF sistema pri zunanjih naročnikih.

V Centralnih delavnicah so bile zahteve po storitvah vse leto večje kot kapacitete, razen v ročni delavnici. Ozka grla so predvsem v rezkanju in struženju, fluktuacija je velika.

(nadaljevanje na 5. strani)

Še enkrat večji izvoz

O LETOŠNJI PROIZVODNJI ODGOVARJA DIREKTOR TOZD MEHANIZMI
— LIPNICA — DAMIJAN HAFNER

Kako ocenjujete letošnjo proizvodnjo?

Vrednost letošnje proizvodnje v prvem trimesečju je v TOZD Mehanizmi v Lipnici v primerjavi z lanskim letom za 58 % večja. Izvoz je narasel za 100 %, kar znaša 572.922 USA dol. Fizični obseg plana je letos večji za 56 %, kar je glede na stalno vsakoletno povečevanje plana tovarne zelo težka naloga. Brez novega objekta (po planu bi moral biti dograjen letos) je ne bo mogoče izvršiti.

„Kje so še ovire za izvršitev plana?“

„Velike težave imamo zaradi nepravočasne dobave materiala. Menim, da bi morali uvesti neke sankcije in se zavzeti za osebno odgovornost tistih, ki so za to zadolženi. Večno ne moremo poslušati izgovorov, da za to ni denarja.“

Direktor TOZD Mehanizmi — Damijan Hafner

„Čemu pripisujete te težave pri nabavi?“

„Subjektivni in objektivni dejavniki so pomešani. V končni fazi pa so v edno prizadeti samo neposredni proizvajalci in to stanje moramo nujno spremeniti!“

„Kdaj bo dograjen novi obrat?“

„V dokaj kratkem času nam je uspelo dobiti vsa potrebna dovoljenja, pri čemer nam je precej pomagalo razumevanje Občinske skupščine Radovljica. Obrežni zid ob potoku že gradimo, kar sta nam finančno omogočili Vodna gospodarska skupnost Kranj in občina Radovljica. Pričetek gradnje samega objekta pa še ni določen zaradi nejasne finančne situacije. V kratkem bo sestanek, na katerem nameravamo stvari dokončno razjasniti; nekako v maju bi pričeli z gradnjo. Za zemljo se za to, da bodo izvršeni sprejeti zadevni sklepi.“

V. B. R.

(nadaljevanje s 4. strani)

Raziskave — temelj napredka

Splošno tehnični sektor

Sektor je z izjemo konstrukcije embalaže in reprografske službe v celoti delal za dejavnost I ZPI. Plan dela je odobrila komisija PO ZP za dejavnost 1 in 2, ki je tudi nadzirala izvajanje.

Oddelek za standardizacijo je obdeloval splošne standarde, standarde s področij AOP, elektrotehnike, strojništva, kovinskih in nekovinskih gradiv, površinske zaščite in orodij, tipizacijske liste in barvne karte. Skupaj je izdelal 220 novih in 186 spremenjenih dokumentov z navedenih področij.

Služba za industrijsko lastnino je nadaljevala s posredniško vlogo med organizacijami ZPI in pristojnimi domačimi in tujimi patentnimi organi. ZPI je v preteklem letu vložilo 15 patentnih prijav v Jugoslaviji in 3 v inozemstvu.

Oddelek se je močno angažiral za širšo uveljavitev SIL v okviru ZPI in iniciral revizijo interne regulative o industrijski lastnini v ZPI.

Glavno delo oddelka za informativno dokumentacijo je analitična obdelava člankov in knjig po sistemu za računalnik SAIDC. Iz tega gradiva je bilo izdanih 10 preglednih biltenov. Služba odgovarja tudi na specialna vprašanja — selektivne informacije. Oddelek s sofinansiranjem SBK še dalje razvija ta sistem.

Služba za KTD, klasifikacijo in oštevilčenje nadaljuje z uvajanjem kompleksne tehnične dokumentacije (KTD) v organizacije ZPI. V ta namen dopolnjuje sistem oštevilčenja za različne skupine materialov in izdelkov.

Oddelek za konstrukcijo embalaže je izdelal za organizacijo ZPI 119 dokumentacij in prototipov lesene, kartonske, stiroporne in kombinirane embalaže.

Reprografska služba skrbi za razmnoževanje dokumentov v offset, heliografski, Xerox in ciklostil teh-

niki. Oddala je ca. 4 milijone kopij A4. Opravljala je storitve še za nekatere druge organizacije ZPI.

Sektor za meritve in kvaliteto

Delo sektorja sta oteževala predvsem dotrajanost in pomanjkanje merilne opreme. Pomanjkanje kadrov preprečuje ekspeditivnost storitev.

Oddelek za raziskavo kakovosti in zanesljivosti je izvedel 245 tipskih preskusov v okviru dejavnosti I ZPI in 72 preskusov po posebnih naročilih ter 105 drugih meritev in preskusov. Za nekaj teh je bil izdan tudi atest o varnosti, za kar smo pooblašteni. Skupina za raziskave zanesljivosti je dokončala dolgotrajne meritve na 29 vzorcih uporov. Izdelala je sistem za merjenje in računalniško obdelavo upornosti in preklonih časov pri relejih. Sektor je dopolnjeval interni priročnik za zanesljivost in kvaliteto, objavljal članke v strokovni periodiki, imel referate na ustreznih zborovanjih in sodeloval v mednarodnih strokovnih odborih (IEC, CEE, JEK ipd.).

Oddelek za raziskave radiofrekvenčnih motenj je pooblaščen za izdajo atestov RSO in za homologacijo motornih vozil glede RFM ter je po obsegu poslovanja največji v državi. V pretečenem letu je opravil okrog 700 preskusov in izdal 460 atestov. Raziskuje in izpopolnjuje tovrstne meritve in redno sodeluje v ustreznih mednarodnih odborih (CISPR)

Oddelek za vzdrževanje in umerjanje merilne opreme ima servis za Hewlett & Packard, Brüel Kjaer, RFT in Zellweger. Za ZZA pregleduje, popravila in umerja vse instrumente — v lanskem letu 605 posegov. Za zunanje naročnike je bilo popravljenih 308 instrumentov. Bilo je opravljenih tudi precej verifikacij merilne opreme, ki jo uporabljajo proizvodne organizacije pri proizvodnji opreme za JLA. Stane Jenko

Naši letošnji načrti

(nadaljevanje s 3. strani)

NABAVALA NA DOMAČEM TRGU

Pri porastu proizvodnje za 32 % se bo vrednostni obseg domačega materiala za to proizvodnjo povečal za 27 %. Nastalo razliko bi morali pokriti z uvozom, vendar v načrtu tega v celoti ni. Skupna nabavna vrednost za domače in uvožene materiale bo namreč povečana za 37 %, kar je več od predvidenega povečanja obsega proizvodnje, je pa pri tem zanemarljivo hitro naraščanje cen materiala. Predvideno je, da bo na domačem trgu za potrebe proizvodnje nabavljenega 53 % vsega reprodukcijskega materiala.

UVOZ

Področje uvoza vsekakor terja temeljne ukrepe v Iskrini, ki ima v inozemstvu nad 2.000 dobaviteljev. Treba bo korenito pretehtati nabavne pogoje, skoncentrirati naročila in tako z večjimi količinami pri manjšem številu dobaviteljev zagotoviti ugodnejše nabavne pogoje in s tem skrbeti za materialom.

V ZP se bo nabava uvoznega reprodukcijskega materiala letos povečala za okrog 44 %, pri čemer ne bo bistvenih sprememb v regionalni razporeditvi predvidenega uvoza.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Delež domače prodaje iskrinskih izdelkov bo letos znašal 51 % celotne proizvodnje in bo manjši spriči močno povečanega izvoza. Na Iskra Commerce bo odpadlo okrog 65 %, kar je nekaj manj kot lani, skupno z izvozom pa bo Iskra Commerce posreboval 72 % vse prodaje. Pri tem bodo največji deleži predstavljali izdelki za široko rabo, največ izdelki zabavne elektronike, nadalje izdelki s področja telekomunikacij, bolj umerjena pa bo rast prodaje ostalih izdelkov. Vsi ti podatki veljajo za prodajo zunaj organizacij ZP, ne pa prometa med organizacijami, ki bo po načrtu dosegel le 2,5 % celotne prodaje.

IZVOZ

Usmeritev v še večji meri v izvoz je Iskra osvojila z vso doslednostjo. Dokaz za to je vsakoletni porast za četrtno tako, da bo po načrtu letošnji za 37 % večji od lanske izvozne realizacije. Dosegel bo vrednost okrog 53,5 milijonov dolarjev. Tako bo naša rast izvoza 4-krat večja od predvidene v Jugoslaviji, ki bo dosegla 9 — 10 %. Čeprav je tolikšno povečanje na hitro videti kot pretirano, pa vendarle načrt temelji na realnih tržnih ocenah, za kar govori tudi dejstvo, da so bile že v letošnjem januarju z zaključki konkretnih izvoznih poslov potrjene štiri petine našega načrtovanega izvoza.

K takšnemu izvozu pa največ prispevajo Elektromehanika, IEZE, Elektromotorji, Aparati in Instrumenti. Znižal se bo izvoz EMO, ker so prodajne cene za posodo (92 % njenega izvoza) na tujih tržiščih za tretjino nižje od lani doseženih domačih. Kljub visokemu izvozu pa bo Iskrina devizna bilanca predvidoma negativna, ker se bo povečeval uvoz repro-

dukcijskega materiala, navzgor pa gredo tudi njegove cene.

V letošnjem izvoznem načrtu je že zajeta realizacija Iskrine zunanjetrgovinske politike — doseči posebno ekspanzijo na tržiščih držav v razvoju in SEV, pri čemer je na ta področja prodor Iskre hitrejši kot na zahodna in sicer za 68 % v države v razvoju in za 46 % v države SEV.

Investicije

Letošnja investicijska vlaganja bodo doslej največja in bodo znašala 478,5 milijonov dinarjev, oz. 43,4 % več od lanskih, ki so prav tako bila izredno visoka. Največja postavka pri tem je oprema, za katero bo vloženih 60 % sredstev, medtem ko bodo objekti porabili 39 %, ostalo pa 1 % sredstev.

Ta vlaganja zajemajo: v Elektromehaniki — v telekomunikacijah za ključna dela, v lakirnici in v Mehanizmi v Lipnici, v IEZE: v obratih Upori, Žarnice, Elektrolitski kondenzatorji v Mokronogu in za TV proizvodnjo v Avtomatiki, v Aparatih za rekonstrukcijo obrata SVN, v Avtoelektriki za obrat malih zaganjalnikov, v Kondenzatorjih za novi obrat v Črnomlju ter v Iskra Commerce za poslovno stavbo.

Bilanca finančnih sredstev in obveznosti

Organizacije ZP bodo letos za pokrivanje vseh obveznosti potrebovale 215,42 milijonov dinarjev, ustreznih sredstev za plačilo svojih obveznosti pa bodo zbrale 357,12 milijonov dinarjev. Večje obveznosti od pričakovanih virov bosta imeli dve organizaciji, le osem organizacij bo svoje obveznosti lahko pokrilo iz dobička.

ISKRA ENGINEERING ZA AKUSTIKO, KRANJ

Z večjo proizvodnjo na tuja tržišča

Na vprašanja UREDNIŠTVA odgovarja vodja oddelka Iskra Engineering za akustiko VLADO OGRIS

V Iskrinem Engineeringu za akustiko (obrat Iskrine tovarne „Sprejemniki“ Sežana) v Kranju imajo zelo pester in zanimiv proizvodni program. Ta obsega izdelavo individualnih ojačevalnih naprav za potrebe tovarn, šol, športnih objektov, gledališč, za JLA, plovne objekte, železniške postaje, itd. En del programa je usmerjen v proizvodnjo konferenčnih in snemalnih naprav, nadalje onih za simultano prevajanje ter učenje tujih jezikov. Smer zase so industrijski interfone, namenjeni za industrijo in železnice. V zadnjem času izdelujejo tudi ojačevalne naprave za železniške vagonce. Trenutno izpolnjujejo dogovor s grškimi in poljskimi železnicami. V teku letošnjega leta bodo s svojimi proizvodi opremili še zagrebško železniško omrežje.

Izdelavo enostavnejših ojačevalnih naprav bodo predvidoma prepustili matični tovarni v Sežani. Sami pa se

ostale pa bodo morale poseči po amortizaciji.

Celotni dohodek

Celotni dohodek ZP je seštevka celotnih dohodkov vseh TOZD in drugih organizacij, ki ga sestavljajo in je za letos predviden za 32,4 % večji od lanskega. Ob povečanih materialnih in drugih stroških ter ob položaju cen reprodukcijskega materiala na eni in naših prodajnih cen na drugi strani, je načrtovan dobiček, ki naj bi letos dosegel 3 % celotnega dohodka ZP. Ta odstotek je v zadnjih 5 letih najnižji in še je vprašanje, če ga bo ob naštetih gibanjih mogoče doseči. Kljub temu pa nobena izmed organizacij ZP ni predvidela izgube v letošnjem poslovnem letu.

Delilno razmerje

Delilno razmerje določa odnos med osebnimi dohodki in skladi. V letošnjem gospodarskem načrtu ZP bo delež za sklade nekoliko nižji v primerjavi z deležem v prejšnjih letih in sicer bo razmerje takole: za sklade bo odpadlo 20,2 %, za osebne dohodke pa 79,8 %.

Prispevki za skupne sklade in službe

Samoupravni sporazum ZP Iskra določa, kako TOZD sofinancirajo tiste sklade in službe, ki so namenjeni skupnim potrebam ZP. Tu gre za rezervni sklad, sklad za znanstvene raziskave, za marketing dejavnost, za osvajanje tujih tržišč, za splošno tehnično dejavnost, za sklad za kadre in za skupne službe.

nameravajo preusmeriti na engineering za področje zahtevnejših del — gledališča, manjše študije lokalnih radijskih postaj, simultano prevajanje, učenje tujih jezikov, konferenčne, vagonске in druge ojačevalne naprave.

Če bi hoteli zadostiti vsem potrebam trga, bi dosegla proizvodnja vrednost 130 milijonov S din. Trenutno pa ta dosega šele vrednost 50 milijonov S din. Glavna ovira na poti k zelenemu povečanju proizvodnje je pomanjkanje kadrov vseh strokovnih profilov. V sedanji sestavi naredi kolektiv mesečno tudi do 700 nadur; ljudje so pretrudjeni. Potrebovali bi vsaj še 15 ljudi, da bi delo normalno steklo. V obratu bi bili najbolj veseli elektroinženirja (šibki tok) za prostorsko akustiko, nadalje konstruktorjev za strojno in elektrostroko (šibki tok) s srednjo strokovno izobrazbo. Razen teh bi potrebovali še sposobnega VK organizatorja za organizacijo proizvodnje v delavnicah, 5 ali 6 montažerjev z opravljenim poklicno šolo elektrostroke (šibki tok), 2 tehnična risarja ter PKV delavke za spajkanje tiskanih vezij in izdelavo žičnih oblik.

Engineering za akustiko poskuša prodreti na tržišča neuvršenih držav in se s podjetji z Malte že dogovarja za opremo gledališč. Zelo se tudi zavzema za uspešen nastop na arabskih tržiščih, predvsem za opremo naftne industrije, kjer so še velike neizkoriščene možnosti. V.B.R.

Obrat elektrolitskih kondenzatorjev v Mokronogu, ki je lani postal samostojna temeljna organizacija združenega dela IEZE, je slednjič prebolel težave, ki so ga dušile v preteklem obdobju. Letos načrtujejo za 30 % večjo proizvodnjo od lanske in v prvem trimesečju so te svoje obveznosti izpolnili. Dobili so potrebne kredite za rekonstrukcijo tako, da v oktobru pričakujejo novo opremo, do takrat pa bodo opravili potrebno adaptacijo prostorov. Tako se tej TOZD odpirajo pogoji za večji obseg proizvodnje in boljše poslovanje, vendar o tem več prihodnjic, po razgovoru z direktorjem. Na sliki: montaža visoko voltne elektrolitskih kondenzatorjev.

Franc Eržen

Enainštiridesetletni France Eržen, sofer tovornjaka s prikolico v Elektromotorjih, je visok, živahen mož, beseda mu gladko teče, kakor volan v njegovih spretnih rokah. Prosili smo ga, naj nam kaj pove o sebi. Takole je povedal:

„Dvajset let sem v tovarni in prav toliko časa sem sofer. Delo sem imel tako raznoliko, da bi se najbrž čudili in smejali, če bi vam naštel vse tovore, ki sem jih vozil. Prva leta sem vozil ljudi „na šiht“, vmes pa prevažal v eno smer izdelke, v drugo pa material za proizvodnjo. Hiteti je bilo treba, včasih sem bil kregan na obeh straneh.

Vozil sem srečno. Doslej sem prevozil s tovarniškimi vozili 936.000 kilometrov, letos ali v začetku drugega jih bo milijon. Marsikaj sem doživel ta čas. Ali si predstavljate, kako sem se počutil, ko mi je v ovinku nasproti vozila Nemka in „zijala nazaj“ ter šla naravnost vame. Jaz pa v jarek in vse se je končalo srečno. Doslej sem še brez karambolā, zato sem že trikrat dobil uro za nagrado. Vse tri od TAM, ker sem z njihovimi vozili prevozil rekordno število kilometrov brez generalnega popravila.

Nesreč res nisem imel, le tu in tam sem plačal možem postave po pet „jurjev“. Pa ne velikokrat. Smolo — ali če hočete srečo — sem imel, ko mi je dvakrat ostal odlomljen volan v rokah. Pa se je le srečno končalo: na kolesih, čeprav v jarku.

Saj bi vam še kaj povedal, pa se mi mudi v Velenje,“ je zaključil čisto po šofersko. KF

Uspešen proizvod

PRVA RELEJNA UKV POSTAJA

V četrtek, 22. marca 1974. smo v tovarni izdelali prvo relejno UKV postajo tipa UKF8-2D/R. Poznavalci UKV panoge se zavedajo, da je to pomembna prelomnica v tej panogi. Zelimo pa tudi, da bi se zavedal pomembnosti tega dogodka ves kolektiv.

Dupleksne UKV postaje so najpomembnejši element vsake zahtevnejše UKV mreže. Že doslej nismo mogli brez dupleksnih postaj, vendar jih nismo bili sposobni izdelovati. Za naše potrebe jih je izdeloval ZZA (IRI). Težave smo imeli že pri prodajanju takih mrež, saj je bilo zelo težko usklajevati dobavne roke naših serijskih izdelkov s specifično opremo, ki jo je izdeloval IRI. Montaža in puščanje v obratovanje UKV mreže je bila prav tako težavna, saj je bilo potrebno vedno pošiljati na teren dve ekipi. Največje težave pa smo vsekakor imeli pri vzdrževanju, servisiranju in popravilu UKV mrež, ker kupec največkrat ni bil zadosti strokoven, da bi lokaliziral napako. Brez velike mere razumevanja in sodelovanja, včasih pa tudi hude krvi, seveda ni šlo.

Dupleksna UKV postaja tipa UKF8-2D je uporabna kot relejna, centralna, fiksna ali telefonska, kar omogoča dodatna oprema. Postaja je tako po električnih, kot tudi po mehanskih lastnostih enakovredna konkurenčnim izdelkom inozemskih proizvajalcev, v Jugoslaviji pa smo dober korak pred ostalimi proizvajalci. Telefonsko izvedbo te postaje smo že atestirali pri ZJPTT, kar pomeni, da bomo te postaje lahko proizvajali najzahtevnejšim kupcem, to je PTT podjetjem, ki bodo vključevala te postaje v avtomatsko telefonsko omrežje.

Prodajna cena UKF8-2D znaša od ca 25.000 din do ca 35.000 din, odvisno od tipa postaje, oziroma dodatkov. V letu 1974 planiramo izdelavo 430 kosov postaj, najrazličnejših izvedb.

Marsikoga bo zanimalo, s kakšnimi težavami smo se srečevali pri uvajanju te proizvodnje. Prvotno smo planirali izdelavo prvih kosov v septembru 1973, vendar je malo zakasnil razvoj, malo pa naše službe. Še danes pa proizvodnja ne razpolaga s potrebnimi instrumenti za umerjanje kretnic. Instrumenti so obljubljeni še v tem mesecu, do takrat pa nam bo kretnice

umerjal IRI. Trenutno imamo vse pogoje za dokončno izdelavo prvih 30 kosov, za preostalo količino pa je večina pogojev že izpolnjena, vendarle pa plana ne bomo ujeli pred septembrom.

Izdelava prve relejne postaje je resnično pomemben dogodek. Vseeno pa ni bilo časa za praznovanje, saj so bili vsi, ki so prispevali svoj delež, preveč zasedeni. Izdelati ali dodelati bi morali namreč v izjemno kratkem roku ca 400 UKV postaj za 30 kupcev. Od akcijskega sestanka koncem februarja pa do konca marca nam je uspelo izdelati ali dodelati dobro tretjino zahtevane količine, za kar so bili potrebni izjemni naporji vseh služb, saj je normalni pretočni čas za to količino kar trikrat daljši od doseženega.

Naša prva relejna postaja je bila izdelana 22. marca, 25. marca pa je že obratovala v mreži SGP Sarajeva s 37 mobilnimi postajami in 10 fiksnimi postajami tipa UKM-8. V Sarajevu se je 26. marca pričel kongres ŽK BiH, SGP Sarajevo pa je bilo zadolženo za transport delegatov kongresa. Učinkovitost njihove taksi službe je v veliki meri pogojevala kvaliteta UKV mreže. Naročilo smo prejeli šele koncem februarja, kljub temu pa je proizvodnja ob dobrem sodelovanju vseh služb uspelo izdelati vse potrebno do 22. marca.

IC montaža je pričela z montažo anten in nosilcev postaj v torek, 19. marca, pri pregledu opravljenega dela v četrtek pa smo ugotovili, da dela ne bodo opravili pravočasno. Zato smo v petek poslali v Sarajevo našo ekipo treh ljudi, ki so skupaj z IC montažo (2 človeka) pravočasno zaključili z delom. Za informacijo navajam normativ IC za montažo ene postaje: 20 ur! Poleg montaže pa je naša ekipa v celoti prevzela organizacijo montažnih del, umerjanja v mreži in kontrolo delovanja vseh postaj.

Marsikoga bo zanimalo, kaj vse smo v tej naglici zagrešili. Za merilo nam lahko služi zapisnik o prevzemu mreže, ki je poln pohval. SGP nam zameri pravzaprav le to, da nismo skupaj s postajami dobavili tudi spremne dokumentacije. Saj poznate probleme, kot npr. tipkanje, risanje, kopiranje itd.

Kljub temu pa si tako pohvalnih zapisnikov še želimo, saj so dokaz naše zrelosti na UKV področju.

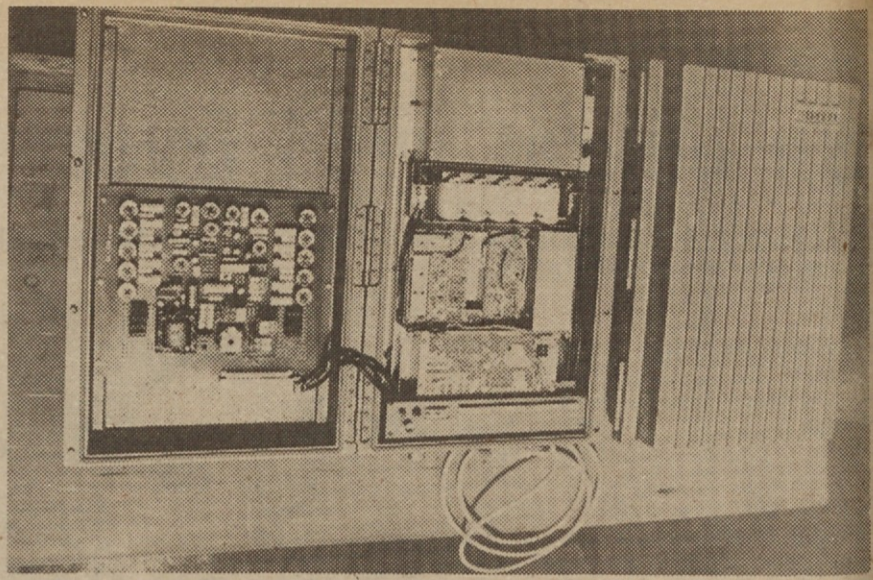
Mimogrede naj omenim še eno zanimivost pri tej mreži. Na naš spo-

Se nekaj mnenj o Iskrinih abonmajih:

BERNARD HERMAN: Abonmaja nisem dobil, pa čeprav bi ga želel imeti. Mogoče bom imel drugo leto možnost, da ga dobim.

BRANKO MIHOVILOVIČ: Abonma imam v Drami in moram reči, da je to lepa poteza Iskre. Oglelal sem si prav vse predstave, kajti za gledališče se vedno najde dovolj časa. Takšna dopolnitev je koristna, kajti vsak tehnično izobražen človek mora biti tudi kulturno izobražen.

Na tem mestu se zahvaljujem Sindikatu ZP ISKRE in Referatu, ki sta omogočila nabavo abonmajev. Ta pozornost se bo dobro obrestovala, saj zagotavlja razgledane nove kadre. —SG—

Postaja UKF 8-2D/R, na levi odprta, na desni zaprta.

drsljaj je do zadnjega trenutka upala naša konkurenca, vendar ga ni dočakala.

Kljub temu, da smo danes že sposobni serijsko izdelovati dupleksne postaje za dvometersko področje, pa še vedno velja, da se nahajamo v prehodnem obdobju. Vendar so naše perspektive na UKV področju jasneje začrtane kot kdajkoli prej. Že v letu 1974 bomo razpolagali z našimi serij-

skimi izdelki UKM8-4, UPM 801-813, UKM 18 in UKM 28, v letu 1975 pa še s postajami iz 0,7 meterskega področja.

Poznavalci UKV panoge so ugotovili, da smo letos že v prvih treh mesecih dobavili kupcem več postaj kot lani v celem letu. Kljub obilici dela, pa je čutiti zadovoljstvo in željo, da bi nadaljevali z enakim tempom. M. B.

Rapsodija tehnike

V petek, 5. aprila, si je skupina 67 študentov ogledala tovarno na Otočah in v Laborah. Ekскурzija je pomenila zaključek predavanja o Metaconti IOC, ki je bilo pred nekaj tedni na Fakulteti za elektrotehniko.

Predavanje in ogled tovarne sta se medsebojno dopolnjevala tako, da smo dobili popolno sliko o delu v tovarni in samem izdelku avtomatski telefonski centrali.

Šele sedaj smo spoznali popolno dognanost operacij, natančnost dela in zanesljivost ter kvaliteto izdelka Metaconta 10 G. Zapažanja nas vseh so se zaokrožila v strnjeno in celotno misel, ki je govorila, da je ta obrat s svojo tehnologijo in napredkom sposobna vplivati na razvoj industrije v Sloveniji. Tovrstna tehnologija dela vnaša novosti v proizvodnjo, kot je work faktor, normiranje dela, posebna kontrola, natančnost pri delu in stalna težnja napredku.

Ob ogledu proizvodnje, ko sem prvič videl nekatere postopke, sem pomislil kakšen vpliv bo imel ta napredek proizvodnje na ljudi, ki tam delajo. Spoznanje, da je napredek in stalno izboljšanje dela in izdelkov potrebno, bo privedlo delavce, da bodo manj občutljivi na novosti v svojem delu. Tako velik korak napredka vliva ljudem zaupanje in voljo. Če so včasih videli v novem izdelku, ki so ga uvajali

v proizvodnjo, pogubo bodo to sprejeli kot nujo in kot hojo s časom. To pa pomeni spremljati dogajanja drugih in ne samo spremljati, ampak delati tudi boljše, lepše in kvalitetnejše.

Želja po boljših elementih bo vplivala tudi na proizvajalce elementov in drugih izdelkov v ZP ISKRA. Prav tako bodo uspehi in napredek vzor drugim, ki se bodo odločili za podobno pot modernizacije proizvodnje.

Po ogledu proizvodnje je sledil razgovor med študenti in direktorjem Marjanom Kristanom, vodjem razvoja Bojanom Klemenčičem in vodjem proizvodnje Marjanom Pokornom.

Izredna pozornost, ki je veljala študentom, ni zgolj slučajna, saj si vodstvo prizadeva pridobiti nove mlade kadre iz vseh tehničnih in ekonomskih ved. Razvoj tega mladega in novega dela vidijo prav v mladih, dinamičnih in strokovnih delavcih, zadovoljstvo študentov, kajti na njihova vprašanja so dobili jasne in jedrate odgovore. Zanimanje je veljalo proizvodnji, novi tehnologiji in kadrovski politiki.

Zahvaljujemo se pozornosti, ki smo je bili deležni in ekscurziji in na predavanju. Dober obisk in pozornost študentov govorita o zadovoljstvu nad vsem novim, kar so videli v ZP ISKRA v Kranju in Otočah. —SG—

Gledališka komuna

Mislim, da ni delovne organizacije v Sloveniji, ki bi dajala svojim študentom abonmaje. To je dokaz pozornosti Iskre do svojih bodočih kadrov.

Z gledališko komunjo je bilo na voljo v sezoni 72/73 v Drami in Operi 264 abonmajev. V letošnji sezoni so med študente podelili 110 abonmajev. Za prihodnje leto načrtujemo 150 abonmajev.

Predstave so dobro obiskane in tudi zanimanje za abonmaje je veliko. Pozornost velja tako Drami, kakor Operi, saj sta to osrednji hiši v našem kulturnem prostoru.

Ob tem se mi je utrnila misel, da bi lahko omogočili ogled predstev v malih gledališčih, ki imajo do sto

sedežev. Aktualna in napredna gledališča, kot so Mala drama, Glej in Pekarna, bi lahko bila dobra dopolnitev. Za to dejavnost pa bi lahko pritegnili Klub študentov ZP ISKRE.

Do sedaj smo si ogledali štiri predstave, ki odražajo dramsko dejavnost Drame.

Velika puntarija je freska upora in se odlikuje po dobri igri vseh igralcev.

Opereta je zanimiva, toda večina si želi razigranih komedij.

Ljubzenski koncil mi ni pomenil nič posebnega. Zanimive so bile reakcije publike. Fedra je grška tragedija, ki pa sem jo razumel samo zato, ker sem vsebino bral že prej.

Montaža števecv pogovora v Iskrini TOZD MEHANIZMI v Lipnici pri Kropi. (K članku na 5. strani)

ISKRA — RAZISKOVALNI INSTITUT
Kadrovska služba

razpisuje
prosta delovna mesta:

I. Oddelek za raziskavo kvalitete:
2 preiskovalca 1 ali 2
za delo na področju preizkušanja elektronskih naprav v laboratoriju za elektronske naprave.
Pogoj: dipl. inženir elektronik z nekaj delovnih izkušenj v stroki, znanje enega svetovnih jezikov

1 preiskovalec 1 ali 2
za delo na področju preizkušanja elektrotehniških izdelkov jakega toka v pogledu kvalitete, zanesljivosti in varnosti.
Pogoj: dipl. inženir elektroenergetik z nekaj delovnih izkušenj in poznavanjem vsaj enega tujih jezikov

1 preiskovalca 3
za delo v laboratoriju za jaki tok, preizkušanje elektroteh. izdelkov jakega toka v pogledu kakovosti, zanesljivosti in varnosti.
Pogoj: srednja tehn. šola, po možnosti zaključena pripravniška doba in nekaj let delovnih izkušenj, pasivno znanje angleškega ali nemškega jezika

II. Oddelek za metrologijo:
1 preiskovalca 1 ali 2
za delo na področju usmerjanja in verificiranja merilnih naprav, študija merilnih postopkov in zahtev ter razvoja merilnih metod.
Pogoj: visoka ali višja izobrazba elektrotehnike — merilna smer ali smer splošne elektronike, končana pripravniška doba, aktivno znanje enega svetovnih jezikov

1 merilca 1 ali 2
za delo v laboratoriju za radiofrekvenčne motnje pri preizkušanju in merjenju proizvodov v zvezi z izdajanjem atesta RSO in mednarodno homologacijo motornih vozil.
Pogoj: poklicna šola, smer RTV-mehanike z večletnimi delovnimi izkušnjami.

Interesenti naj se javijo osebno ali pošljejo pismene ponudbe do 15. 5. 1974 kadrovski službi ISKRA — Raziskovalni inštitut, Ljubljana, Tržaška c. 2.

Zadovoljiv uspeh, a zaostanek po dinamiki

V mesecu marcu je bil fizični obseg proizvodnje za nekaj odstotkov višji od obračunane finančne uspeha, zato so kazalniki izpolnitve načrta, kjer primerjamo med seboj vrednostne odnose, občutno slabši in v odnosu na mesečno izpolnitev nekoliko netočni. Kumulativna izpolnitev za celo trimesečje pa je poravnana z dejanskim stanjem.

Celotni načrt smo v mesecu izpolnili s kazalnikom 89,49 in dosegli v kumulativni 91,81 % predvidenega finančnega obsega za prvo trimesečje.

ISKRA – AVTOELEKTRIKA

Nagrada Humbertu Slejku

Komisija sklada Kidričevih nagrad za študente podela vsako leto nagrade izrednim ali rednim študentom na področju študija. Letos je bila slovesna podelitev teh nagrad 11. aprila v Mariboru. Med nagradenci je to visoko priznanje prejel tudi član Iskrine tovarne „Avtoelektrika“ v Novi Gorici tov. Slejko Humbert.

Humbert Slejko je obiskoval v Novi Gorici Višjo šolo za organizacijo dela – proizvodne smeri, ki sodeluje v združenje visokošolskih zavodov v Mariboru. Ob tem velikem uspehu, ob prejemu Kidričeve nagrade, imenovane po tem velikem revolucionarju in gospodarstveniku, smo Humberta Slejka zaposlili za kratek razgovor.

„Kako ste bili izbrani za Kidričevega nagrajence?“

„Po končanem šolanju sem moral napraviti diplomsko nalogo. Za izdelavo sem imel časa tri mesece. Ko sem nalogo oddal, mi je moj mentor rekel, da je zelo dobra in da bi prišla v izbor za to nagrado.“

„Kaj je obsegala diplomska naloga?“

„Izbral sem si precej obširno nalogo. Opredelil sem se na izgradnjo proizvodnega obrata v nerazvitem področju Goriške, proizvajali pa bi naše sklopke za male zagnjalnike.“

„Vam je v celoti uspelo?“

„Da. Diplomsko delo sem opravil z odličnim uspehom, saj je naloga sistematično grajena, vsebuje potrebne izračune in predračune, izsledki so analizirani in rabijo kot utemeljitev predlagani investicijski graditvi. Naloga ima praktičen pomen. Na podlagi študijske izdelave je moč sklepati, da je nadaljnja obravnava predlagane investicijske graditve obrata potrebna in koristna.“

„To je vsekakor vaš največji uspeh?“

„Da, to je moj največji uspeh. Rad pa bi pripomnil, da ta nagrada ne pripada samo meni, temveč tudi kolektivu, saj mi je omogočil, da sem to šolo obiskoval. Na tem mestu bi se rad zahvalil nadrejenim za razumevanje med časom študija in tudi mojemu mentorju dr. Bogomiru Koželju iz Ljubljane za pomoč in napotke pri izdelavi naloge.“

Humbertu Slejku k uspehu iskreno čestitamo!

- R -

To hkrati pomeni, da smo v obdobju januar – marec finalizirali 23,21 % celotnega načrta. Pri tem smo bili uspešnejši v izpolnjevanju nalog za domače tržišče, kjer smo mesečno nalogo izpolnili s kazalnikom 91,23 in dosegli 93,03 % kumulativne. V izvozu pa smo nekoliko zaostali, saj smo načrtovani obseg za mesec dosegli le s kazalnikom 82,24 kar daje 86,8 % kumulativne.

Po posameznih skupinah izdelkov smo najslabše izpolnili načrt pri industrijskih elektronskih napravah. Za domače tržišče smo dokončali nekaj manj od polovice, oziroma točno 49,55 % predvidenega mesečnega obsega, kar daje v kumulativni kazalnik 62,5. V izvozu pa je bil zaostanek še večji, saj smo v marcu poslali na tuja tržišča komaj 17,71 % načrtovane vrednosti in s tem dosegli v kumulativni kazalnik 39,74. Vzrokov za takšno zaostajanje je več, od nezadostnega in zakasnelega dotoka naročil do pomanjkljive oskrbe z reprodukcijskim gradivom in lastnimi sestavnimi deli.

Aparati: iz montaže zaščitnih relejev.

Vendar moramo istočasno ugotoviti, da že pri načrtovanju te proizvodnje nismo dovolj upoštevali dosežanih izkušenj in zakonitosti, katere ugotavljamo iz leta v leto, ter smo to proizvodnjo načrtovali preveč premočno. Zaradi povezave potreb po teh napravah z načrti proizvajalcev orodnih in drugih strojev je v začetku leta naročil manj, kot kasneje. Istočasno pa proizvodnja teh naprav zahteva dokaj dolge proizvodne cikle in bi morali temu primerno načrtovati tudi finančno finalizacijo, ki bi bila v letnem obsegu ista, v dinamiki pa bi dosledneje upoštevala vse navedene elemente. Pri tako zasnovanem, vsekakor stvarnejšem dinamičnem načrtu, bi bili tudi kazalniki izpolnitve ugodnejši.

V skupini stikalnih aparatov smo dosegli nekaj več kot tričetrtine mesečnega dinamičnega načrta, saj je kazalnik 76,95, kar daje 82,81 % kumulativne. K temu moramo pristeti še manjši nenačrtovani izvoz, ki pa popravilja kazalnik kumulativne le za nekaj več kot 0,4 %. Zaostanek je nastal predvsem zaradi nepopolnih

dobav uvoznega gradiva za tipke TB, katere skupaj s partnerjem iz DDR opuščamo. Večje uspehe bomo lahko dosegli šele, ko bo osvojena proizvodnja nove tipe TLB.

V skupini zaščitnih relejev, elementov avtomatike in signalnih naprav smo mesečni načrt proizvodnje za domače tržišče nekoliko presegle, saj je kazalnik 100,7, kar daje 96,8 % kumulativne. Poudariti pa moramo, da je prav v tej skupini razkorak med fizičnim obsegom in finančno realizacijo največji, kar pomeni, da je bil mesečni uspeh dejansko še ugodnejši.

V izvozu smo v tej skupini dosegli mesečno zadolžitev s kazalnikom 98,62, kumulativna pa je s kazalnikom 98,81 še za spoznanje ugodnejša.

Načrt rezervnih delov ter uslug smo v mesecu visoko presegle, saj smo naredili skoraj štiri in polkrat toliko, kot smo si zadali po načrtu. Mesečni kazalnik izpolnitve je kar 445,95, kumulativni pa celo 518,14. Čeprav je ta skupina po svojem deležu v struktu-

ri načrta najmanjša, pa zaradi visokega presega vpliva na delež realizacije kar s 3,88 %.

Vsekakor pa bo zanimivo, če ob koncu tega poročila pogledamo še nekaj kazalnikov, ki osvetljujejo vse navedene rezultate še iz drugih zornih kotov. V poprečju smo imeli v prvem trimesečju zaposlenih 4,73 % manj delavcev kot jih predvidevamo v letnem povprečju. Na enega zaposlenega smo naredili za 2,55 % manj kot predvideva leto povprečje, vendar za 8,81 % več, kot smo dosegli v povprečju leta 1973. Celoten obseg proizvodnje prvega trimesečja 1974 pa je za 22,88 % večji od obsega v istem obdobju preteklega leta ob samo 12,93 % večjem številu delavcev. Te številke in ti kazalniki pa dajejo dosti bolj spodbudno sliko, kot so sami kazalniki o izpolnjevanju dinamičnega načrta. Vendar nas ti uspehi ne smejo zadovoljiti in uspavati, ampak nam morajo dati še več poleta, da bomo v drugem trimesečju dosegli še boljše uspehe, tako pri izpolnjevanju načrta kot pri nadaljnjem dvigu storilnosti. L.

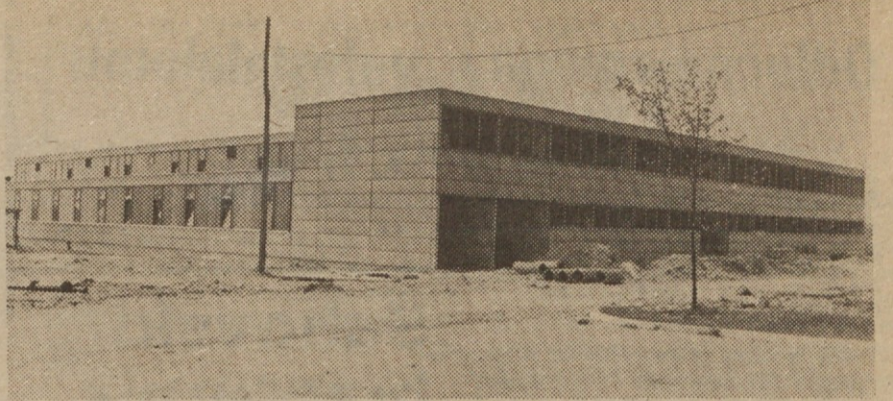
Tudi takrat je bila pomlad

V spomin trinajstim padlim borcem II. Kranjske čete

Te dni, točneje, 21. in 22. aprila, mineva 32 let, odkar je v okrogeljski duplini pri Kranju bila svoj zadnji boj trinajstotica partizanov II. kranjske čete. O tem junaškem boju smo že velikokrat razmišljali in pisali. To pot želimo njihovemu spominu posvetiti nekaj misli na malo drugačen način.

V mislih se vračam nazaj v dni nemške okupacije 1942. leta. Okrogeljsko duplino je izdoblila narava sama s tisočletnim delovanjem zmrzlin in erozije tal na pobočju kanjona reke Save. Narava je tako poskrbela, oziroma izdelala prvim partizanom izredno skrito in dokaj udobno skrivališče. Spominjam se tistih strašnih dveh dni, 21. in 22. aprila, ko so bili partizani obkoljeni v duplini in ni bilo nobene možnosti za rešitev. Bili so skoraj vsi mladi in polni življenja in vsepovsod se je ponujala zelena pomlad. Toda za partizane v duplini je bila prihodnost samo še smrt in to so si v zavesti, da ni več rešitve, tudi sami izbrali. Pokopali so jih gole in bose v gozdu nad vasjo in zanje je bilo vsega konec. Nekaj dni po končanem boju sem si ogledoval duplino in okolico in

imel sem kaj videti: v duplini kri, kosi raztrgane obleke, posode za hrano, tulci nabojev in še marsikaj drugega. Okolica dupline je bila poškopljena z izstrelki drobcem granat in vsepovsod je brstela pomlad. Umrli so v okrogeljski duplini 22. aprila 1942. leta, drugi so umrli v Mauthausnu in Stane Mlakar, edina živa priča, si je vzel življenje sam septembra 1942, ko je bil obkoljen v Uden borštu v borbi z Nemci. In mi, ki smo preživeli in danes uživamo plodove revolucije in narodno osvobodilne borbe, imamo družine in otroke, stanovanja, avtomobile, dihamo zrak in uživamo svobodo, se včasih spominamo tudi njih, ki so nam s svojimi življenji vse to omogočili, njih, ki so se na nek način vsemu temu odpovedali. Gradimo novo družbo, socializem in samoupravno družbo in lepše človeške odnose med nami in med narodi sploh. Včasih smo seveda tudi nezadovoljni in nekateri že tudi skoraj presiti in ta naša ladja, ki plove v socializem in boljše družbene odnose, na svoji poti dela tudi nepotrebne ovinke in naseda na čeri, toda tedaj se kljub vse-

Tovarna žarnic vsak dan dobiva drugo lice.

ISKRA – IEZE, LJUBLJANA

Kako raste nova tovarna žarnic

Mnoge Iskrine delovne organizacije proslavljajo te dni različne delovne zmage, velik delovni uspeh pa bo v kratkem slavila tudi IEZE – TOZD Žarnice iz Ljubljane. Čez dobra dva meseca, se pravi julija, se bo to podjetje preselilo iz sedanjih tesnih, neprimernih prostorov v novo tovarno v Iskrinem kompleksu na Stegnah. Takrat bo to podjetje proslavljalo tudi 20-letnico obstoja. Za graditev nove tovarne so se odločili predvsem zaradi sedanjih neprimernih prostorov na Kotnikovi ulici. Želja, da bi razširili proizvodnjo, je bila „krivec“, ki je pogojil graditev novega objekta. V sedanjih prostorih ne morejo postaviti niti enega večjega stroja več, kaj šele, da bi imeli prostor za druge pomočne službe, na primer kontrolo ali administracijo. Delovni pogoji na Kotnikovi ulici so neznojni. Poleti je v prostorih izredno vroče, slab zrak in utesjenost pa še povrhu slabo vplivata na storilnost. Vršilec dolžnosti direktorja Žarnic Janez Žagar in vodja tehnologije in razvoja Edvard Šketa sta nas opozorila na izredno žalosten podatek – pred 10. leti so imeli v podjetju, seveda pri takratni proizvodnji, manj „škarta“ kot zdaj. Kmalu bodo na vse to pozabili, saj je nova tovarna tik pred dograditvijo.

O novem objektu so začeli konkretnije razmišljati že pred 4. ali 5. leti. Takrat zaradi pomanjkanja denarja niso mogli začeti in so čakali vse do septembra lani, ko so zasadili prvo lopato. Celotna investicija bo veljala nekaj manj kot 30 milijonov dinarjev.

Kot že rečeno, se bodo začeli seliti julija. Medtem so že naročili novo sodobno opremo. Dobili bodo dve kompletni progi, eno iz Zvezne republike Nemčije, drugo pa iz Velike Britanije. Na prvi progi bodo izdelovali, če se izrazimo laično, avtomobilske žmigavce in pozicijske luči, na drugi pa

žarnice, ki nimajo klasičnega kovinskega podnožja, pač pa steklenega. To so manjše žarnice, ki jih uporabljajo za kontrolno signalizacijo v avtomobilskih armaturnih ploščah. Obe liniji bosta stali okoli milijon mark.

V podjetju želijo, da bi se med selitvijo v nove prostore izognili večjemu izpadu proizvodnje. Zato se bodo selili postopoma. V novi tovarni bodo imeli skupno 7 linij, 5 starih in dve novi. To so linije izključno za izdelavo avtomobilskih žarnic, v programu pa imajo tlivke, velika želja pa je še proizvodnja halogenskih žarnic. Po naročilu kupcev izdelujejo tudi vakuumske žarnice.

V sedanjih neprimernih prostorih je zaposlenih 210 delavcev in delavcev, v novem objektu pa bo kruha za 400 ljudi. Pri tem številu ljudi se bo proizvodnja povečala od sedanjih 6 milijonov žarnic na 18 milijonov.

V novi tovarni na Stegnah bodo imeli mnogo bolj urejene tudi garderobe, sanitarije, obrat družbene prehrane, v Stegnah pa bi bilo skoraj gotovo treba zgraditi tudi skupno obratno ambulanto. V Žarnicah se že zdaj dobro zavedajo, da bodo morali urediti tudi prevoz, ker bodo sicer še huje čutili pomanjkanje delovne sile. Verjetno bodo morali organizirati celo medmestni prevoz, saj v Ljubljani že dlje časa primanjkuje ustreznega kadra.

V novi tovarni bodo izdelali na leto okoli 18 milijonov žarnic. Vseh seveda ne bodo mogli prodati na domačem trgu. Predvidevajo, da bodo v tujino izvozili več kot 40 % proizvodnje. Ta odstotek vrednostno dosegajo že sedaj, količinsko pa še ne. Največ izvažajo v Nemško demokratično republiko. Podjetje ima veliko naročil, ki pa jih ne more sprejeti, ker v sedanjih prostorih takšnih količin in takšne kvalitete ne more doseči. Drobež

ISKRA – BATERIJE ZMAJ – OBRAT ŠENTVID PRI STIČNI

Pomembni rezultati

Vsak začetek je težak, zato nič čudnega, če se je prav tako dogajalo delovnemu kolektivu Iskre – tovarne baterij Zmaj – obrata v Šentvidu pri Stični.

mu zdramimo in jo zopet uravnamo v več ali manj pravo smer. Tudi kritiziramo in godrnjamo, če se dela prevelike ovinke, to pa je tudi naša dolžnost, zaradi tovarišev, ki so padli na Okroglem in vse povsod po naši lepi domovini. To je naša skromna oddolžitve zaradi vseh teh mrtvih in pohabljenih in zaradi te lepe in čiste ideje, za katero so dali svoja življenja. Pri tem boju za ohranitev ideje, moramo biti dosledni in nepopustljivi, kajti drugače zelo hitro zapademo v komodnost in potem postanemo lahko samo še komolčarji, ki se utapljam v lastnem udobju. Marsikaj v tej današnji družbi mi ni povsem všeč, toda brez težav ne gre. Končujem to skromno razmišljanje, sem vseeno zadovoljen. Ob strojih in naših velikih Iskrin in tudi drugod, delajo delavci samoupravljalci, sinovi bivših bajtarjev in kmetov, ki na nek način le vodijo in upravljajo tovarne. Te tovarne danes upravljajo in vodijo inženirji, tehniki in ekonomisti, ki jim je tudi žrtvovanje partizanov iz okrogeljske dupline in drugih, omogočilo šolanje in v novi Jugoslaviji doseči izobrazbo, ki je potrebna za upravljanje sodobno organiziranih tovarn.

S to skromno ugotovitvijo se skušam na nek način oddolžiti mrtvim tovarišem.

V razsežni hali, z dodatnimi prostori za nekatere proizvodne operacije, ki jih je treba ločiti od dela na tekočih trakovih, so v Šentvidu l. 1971 po sovjetski licenci začeli proizvodnjo 9-voltnih baterij, v kakovosti super sega. Sprva je tekla montaža z bloki iz Sovjetske zveze, pozneje pa so jeli prehajati na domače. Težav ni manjkalo in čeprav so baterije sicer šle v prodajo, njihova kakovost ni bila najboljša, zato je razumljivo naraslo število reklamacij, to pa je imelo za posledico ustavitve proizvodnje.

Problemi so terjali učinkovite rešitve. Prizadevnost mnogih je tedaj to rešitev tudi prinesla in že v l. 1972 je kolektiv v Šentvidu izdelal 148.177 tovrstnih baterij, veliko boljše kakovosti od tistih v obdobju poskusne proizvodnje.

Lani so v Šentvidu izdelali 142.596 teh baterij, sicer manj kot leto prej, vendar ustrežne kakovosti. Proizvodni rezultati v januarju in februarju pa kažejo lepo perspektivo za izpolnjevanje proizvodnega načrta 9 V super baterij. V januarju so namreč pri 86 % izpolnitvi načrta izdelali 25.800 baterij, v februarju pa so načrt v celoti izpolnili in izdelali rekordno število – 50.160 baterij 6 AF 22. To je vsekakor rezultat, na katerega so delavci v Šentvidu opravičeno lahko ponosni in, ki obeta letos zares uspešno proizvodnjo tovrstnih izdelkov, hkrati pa kaže, da so končno mimo težave, ki so spremljale začetek proizvodnje tega tipa baterij.

R. Jovanović

Odločna zmaga v veleslalomu

V soboto, 20. 4. 1974 je bil na Soriški planini troj v veleslalomu. Sodelovali so RTV Ljubljana, Litostroj in Športno društvo Železniki, katerega pokrovitelj je Iskra v Železnikih in večina njegovih članov je Iskrašev.

Na troboju je prepričljivo ekipno zmagalo ŠD Železniki. Med posamezniki pa ženske: 1. Jožica Gortnar, 2. Zorica Markelj, 3. Zvonka Veber, vse ŠD Železniki. Moški nad 35 let: 1. Jernej Gortnar, ŠD Železniki, 2. Janez Zupančič, Litostroj, 3. Polde Gortnar, ŠD Železniki. Moški 26 do 35 let: 1. Janče Smid, 2. Jernej Gortnar, 3. Avgust Lotrič, vsi ŠD Železniki. Moški do 25 let: 1. Marko Petrečič, RTV, 2. Janez Lotrič, ŠD Železniki, 3. Janez Poljanšek, Litostroj. Tekmovalci s kategorijo: 1. Ivan Mohorič, 2.

Aleš Gortner, 3. Janez Gartner, vsi ŠD Železniki. Torej ekipno: 1. ŠD Železniki, 2. Litostroj, 3. RTV Ljubljana. K. F.

Šahovski brzoturnir

Ponovno vabimo šahiste vseh organizacij ZP, naj se polnoštevilno udeležijo šahovskega brzopoteznega turnirja v počastitev 25-letnice obstoja tovarne električnih aparatov, ki bo 12. maja v menzi tovarne elektronskih naprav v Ljubljani, na Stegnah. Prijavite se čimprej BOGDANU BREZIGARJU, Iskra Aparati, Ljubljana, Savska c. 3, tel. 320-441 ali 313-739.

Izlet na Čaven

Planinska sekcija ISKRA ELEKTROMEKANIKA Kranj organizira planinski izlet na ČAVEN v četrtek, 2. maja 1974. Izletniki se bodo odpeljali z avtobusom zjutraj ob 5. uri izpred kina CENTER, dalje preko Ljubljane, kjer bodo na avtobusni postaji vstopili še izletniki iz Ljubljane in se skupaj odpeljali čez Logatec in Col do Predmeje. Od tu bodo šli peš in navkreber na Čaven oz. na vrh Modrasovca (1331 m). Spotoma bodo obiskali še kočjo Antona Bovčarja, pot bo vodila dalje do Velikega Roba (1237 m) in po gozdni poti do Trnovega, kjer bo čakal avtobus. Skupaj bo hoje približno 5 ur, ki je po svežem zraku Trnovskega gozda prijetna in zanimiva, saj so odprti pogledi do Furlanske nižine, Nanosa in na Tržaški zaliv ter na Julijske alpe zares lepi. Iz Trnovega se bodo izletniki vračali v popoldanskih urah po dolini Soče in čez Vršič, če bo cesta prevozna. Spotoma bodo obiskali še nekatere od številnih zanimivosti te naše lepe doline.

Prijave sprejema Štefka Mrak (GPP-ERO), tel. 2953 do vključno 29. aprila.

Prispevek k stroškom izleta je za člane planinske sekcije v Elektromehaniki Kranj in člane PD Iskra 20,00 ND.

»Spoznavajmo svet in domovino« v Kranju

V soboto, 27. aprila 1974, bo v dvorani kina Center v Kranju vroče kot že dolgo ne. Na sporedu bo namreč druga finalna javna radijska oddaja „Spoznavajmo svet in domovino“.

O oddaji smo v glasilu Iskra pisali že med samim potekom, morda pa vendarle ne bi bilo odveč nekaj o dosedanjem razpletu čisto na kratko ponoviti.

Letošnja oddaja je namreč nekoliko drugačna od prejšnjih. Uredništvo mladinskih oddaj pri RTV Ljubljana se je odločilo namreč za nov korak in k sodelovanju povabilo ekipe iz delovnih organizacij. Zakaj tako?

Doslej so se aktivni mladi delavci oziroma mladi v delovnih organizacijah v tej dejavnosti angažirali manj, kot so se dijaški ali študentovski. Prav zato so organizatorji oddaje prišli do spoznanja, da lahko z osredotočenjem pozornosti na razgledanost zaposlenih mladih, dosežejo manj šolsko, pa zato tembolj živahno raven preverjanja znanja. Kviz mora biti po vsebini vsekakor čimbolj aktualen in življenjski, je bilo zapisano v razpisu za oddajo. Zaradi tega prijavljene ekipe niso dobile vnaprej nobene literature, oddaja se torej gradi na živi, aktualni razgledanosti mladih tekmovalcev.

Od 16 prijavljenih ekip, ki so bile z žrebom razdeljene v 4 predtekmovalne skupine, so se najbolje, to je Almir iz Radovljice, Salonit iz Arhovega, Javor iz Pivke in kranjske Iskre uvrstile v finale.

V Postojni je bila v soboto, 13. 4. 1974, tudi že prva zaključna oddaja „Vredna finala“, kot je izjavil na koncu konferenjske Vili Vodopivec, ki skupaj z Borutom Mencingerjem že vso sezono uspešno krmari skozi oddajo.

Marsikdo je po nekaj uvodnih „težkih vprašanjih“ in malce pomankljivih ali netočnih odgovorih pomislil, da bo tokrat številka trinajst, trinajsta oddaja „Spoznavajmo svet in domovino“ v letošnji sezoni in še trinajstega aprila povrh, usodna prav za ekipo iz kranjske Iskre Elektromehanike.

Končalo se je pa celo proti pričakovanjem uspešno, saj je skupno število točk iz razpredelnice urednika oddaje Viktorja Konjarja ekipe razvrstilo takole:

Salonit in Iskra po deset točk, Javor osem in ekipa Almir nekaj manj, toliko, da ji ni uspela več uvrstitve v nadaljnje tekmovalje.

Zadnja oddaja je torej pokazala, da so vse tri ekipe, ki se bodo v soboto predstavile kranjskemu občinstvu, izredno izenačene. Boj za prvi dve

mesti, ki vodita v finale celotne serije, bo torej trd, odločala bo prav gotovo vsaka točka. Morda pa tudi sreča.

Upajmo, da se bodo – tako kot na vseh štirih dosedanjih oddajah – Boža Udovič, Janez Kristan, Jože Perko, Ivo Veger in Zdravko Gorjanc tudi tokrat „uspešno izogibali čerem, ki jih razpostavlja urednik oddaje po plitvinah njihovega znanja“, kot je zapisano v posebnem informativnem listu, ki ga je ob prireditvi izdala konferenca ZMS Iskre Elektromehanike Kranj.

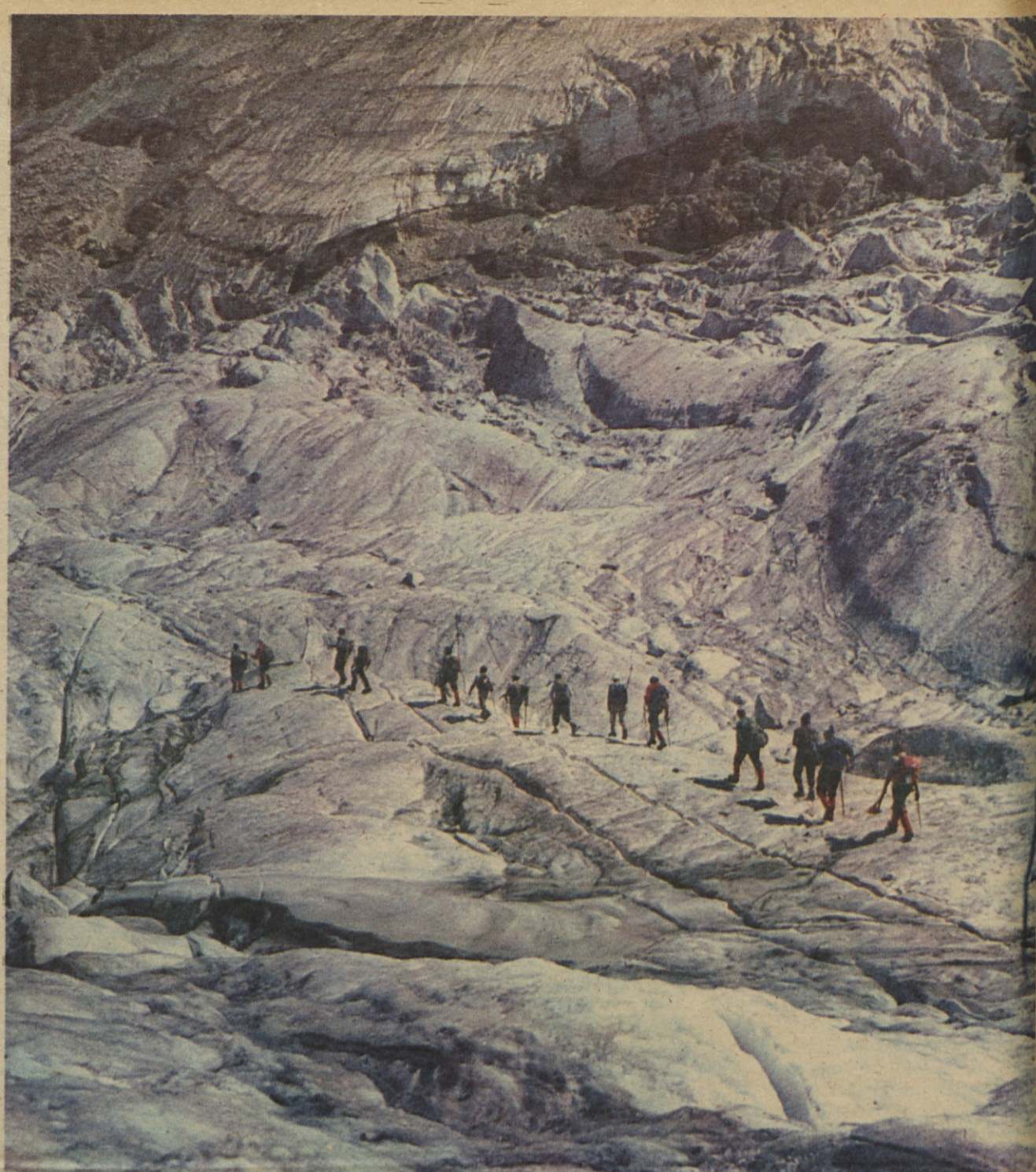
Da bo v soboto prvič v dolgoletni dobi tega priljubljenega tekmovanja ena izmed finalnih oddaj v Kranju, je prav gotovo še dodatna draž pririditve. Zanimanje za oddajo, ki je torej tako redko organizirana v Kranju, je precejšnje. Ob zadnji oddaji v Kranju, konec lanskega leta, so bile vstopnice razprodane že precej pred napovedanim pričetkom. In nič ne kaže na to, da bi bilo tokrat lahko kaj drugače.

Zato bi kazalo omeniti, da so vstopnice v predprodaji v Iskre Elektromehaniki in sicer pri Tonetu Volčiču – TEA (interna telefonska številka 2-449), Silvu Sladiču – TEA (2-659), Jasni Jenko – Števcu (2-640), Janezu Štefančiču – Orodjarna (2-249) in Janezu Šparovcu – ATC (2-344), zadnja dva dni pa tudi pri blagajni kina Center v Kranju. Prav gotovo bo najbolje, da si vsi, ki bi si to zanimivo in poučno prireditev radi ogledali, vstopnice pravočasno zagotovijo, ker jih bo zaradi precejšnjega povpraševanja, verjetno, tako kot na prejšnji oddaji, kmalu zmanjkalo. Na uho pa naj vam vendarle prišepnemo, da bo nekaj zamudnikov prav gotovo lahko dobilo vstopnice tudi v soboto pred samim pričetkom oddaje. Vendar odlašati z nakupom prav gotovo ne kaže.

V soboto bo – tako kot smo zapisali v uvodu – torej prav gotovo vroče.

Vročje zaradi napete borbe za točke, za uvrstitve v finale.

In velja si zapomniti: v soboto, 27. aprila, ob 20. uri v kinu Center – druga finalna javna radijska oddaja „Spoznavajmo svet in domovino“. Ne kaže je zamuditi.

To je barvni posnetek z uspelega lanskega, malone množičnega pohoda Iskrinih planincev, ko so ime Iskre poneli na najvišji vrh Evrope – Mont Blanc.

Obvestilo

Planinska sekcija ISKRA Elektromehanika obvešča člane kolektiva, ki imajo namen preživeti prvomajske praznike v naravi, da so že oskrbovane naslednje planinske postojanke:

- Stalno:
- Koča v Tamarju,
  - Erjavčeva koča na Gozdu,
  - Koča na Uskovnici,
  - Koča na Komni,
  - Koča pod Bogatinom,
  - Koča v Lepeni,
  - Koča Pristava na Javorniškem rovtu,
  - Koča na Zelenici,
  - Koča v Kamniški Bistrici.

Ob sobotah, nedeljah in praznikih:

- Dom na Kališču,
- Dom pod Storžičem,
- Koča na Krški gori,
- Koča na Dobrči,
- Valvazorjev dom,
- Koča na Gozdu,
- Mihov dom,
- Koča na Kofcah,
- Na Kredarici je možno prespati pri vremenslovcih itd. Oskrbovane so še druge kočje in domovi, toda le v nižjih predelih. Opozorjamo vse, ki se nameravajo podati v visok gorski svet, da tam kočje odprejo šele konec maja oz. v juniju.

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta

FRANCA KARNERJA

se prisrčno zahvaljujem vsem sodelavcem obeh enofaznih trakov v obratu „Števec“ tovarne Elektromehanika Kranj za izrečeno sožalje in denarno pomoč.

Hčerka Zofka Kokalj

ISKRA – glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko – Urejuje uredniški odbor – Glavni urednik: Igor Slavec, odgovorni urednik: Janez Šilc – Izhaja tedensko – Rokopisov ne vračamo – Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 2333 – Tisk: združeno podjetje LJUDSKA PRAVICA – LJUBLJANSKI DNEVNIK, Ljubljana

Izločeni obe naši ekipi

Kakor se je letošnje sindikalno prvenstvo ljubljanskih ekip za pokal predsednika Tita uspešno začelo za naši prvi dve ekipi, se je s porazoma v tretjem kolu tekmovanja za naše šahiste tudi naglo končalo. Medtem ko je ekipa Iskra III končala svoj boj za pokal že s porazom v prvem kolu, sta ekipi Iskra I in Iskra II v prvih dveh kolu obakrat premagali svoja nasprotnika, tretjič pa sta poraza prekinila njuno uspešno začeto pot.

Ekipa Iskra I je z ekipo Železnicar I izgubila srečanje z rezultatom 1 : 3, pri čemer sta remizirala Pavle Sešek in Vito Šoukal, izgubila pa Živorad Andreič in Janez Kumše. Ekipa Iskra II je pa s prav takim rezultatom izgubila srečanje z moštvom Litostroj I, pri čemer je svojo partijo dobil brez boja (zaradi odsotnosti igralca v nasprotnikovi ekipi) Marjan Mrak, partije pa so izgubili Anton Jerina, Bogdan Brezigar in Dane Černe.

IV. turistični avtorally

Pogoji za prijavo:

1. Na avtorallyu Iskre lahko sodelujejo vsa vozila, ki so kot turistični avtomobili homologirani v kategoriji „A“, v smislu določil mednarodnega pravilnika FIA, športnega pravilnika AMZJ in tega pravilnika:

- razred I. avtomobil do 785 ccm
- razred II. avtomobil do 1000 ccm
- razred III. avtomobil od 1001 do 1300 ccm
- razred IV. avtomobil nad 1300 ccm

2. Zaradi minimalnih predpisanih povprečnih hitrosti in določil, da poteka celotno tekmovanje v pogojih rednega prometa in v skladu s cestno prometnimi predpisi, priporoča prireditelj zavarovanje vozil za tekmovanje.

3. Pravico do tekmovanja imajo vsi, ki so bili na dan 1.5.1974 zaposleni v organizacijah ZP Iskra in imajo ustrezno vozniško dovoljenje. Posadko vozila sestavljata 2 osebi, voznik in sovoznik (tekmovalni par). Za sovoznika ni nujno, da je član Iskre. Vsaka delovna organizacija v ZP Iskra lahko prijavi neomejeno število tekmovalcev z naslednjimi podatki:

- ime in priimek tekmovalnega para
- registrsko številko vozila
- kubaturo in firmo proizvajalca vozila
- razred, v katerem tekmuje
- razred v katerem tekmuje
- Prijavo potrdi personalna služba
- Prijavi je treba priložiti potrdilo o plačani štartnini, ki za vsako vozilo znaša 50,00 din.

• Najboljši v posameznem tekmovalnem razredu dobijo plakete, zmagovalna ekipa pa prejme pokal. Vsi udeleženci tekmovanja imajo pravico do nagradnega žrebanja, prav tako pa vsi dobijo spominsko značko.

4. Štart letošnjega turističnega avtorallya Iskre bo 18. maja ob 7. uri izpred Iskra – IEZE - TOZD Avtomatika na Pržanu. Od 6. ure dalje bodo tam tudi tehnični pregledi vozil.

Proga letošnjega turističnega avtorallya Iskre bo tekla s Pržana, skozi Šentvid v Škofjo Loko, Cerkljo, Idrijo, Col, Ajdovščino, Novo Gorico (Iskra-Avtoelektrika), Bovec, Vršič, Kranjsko goro, Jesenice, Kranj in Ljubljano, kjer bo končni cilj. Proga bo dolga cca 340 km.

Razglasitev rezultatov in podelitev pokalov in nagrad bo v Iskre – IEZE – TOZD Avtomatika na Pržanu, 2 uri po končanem tekmovanju. Propozicije IV. turističnega avtorallya Iskre bodo objavljene pravčasno v časopisu Iskra, do 10. maja 1974.

Zadnji rok za prijavo tekmovalnih parov je 10. maj 1974 na naslov: Sindikalni odbor ZP Iskra, Ljubljana, Trg Prekomorskih brigad 1.

Štartnino vplačate lahko pri blagajni Sindikalnega odbora ZP Iskra; ali na ŽR št. 50104 – 679 – 82016.